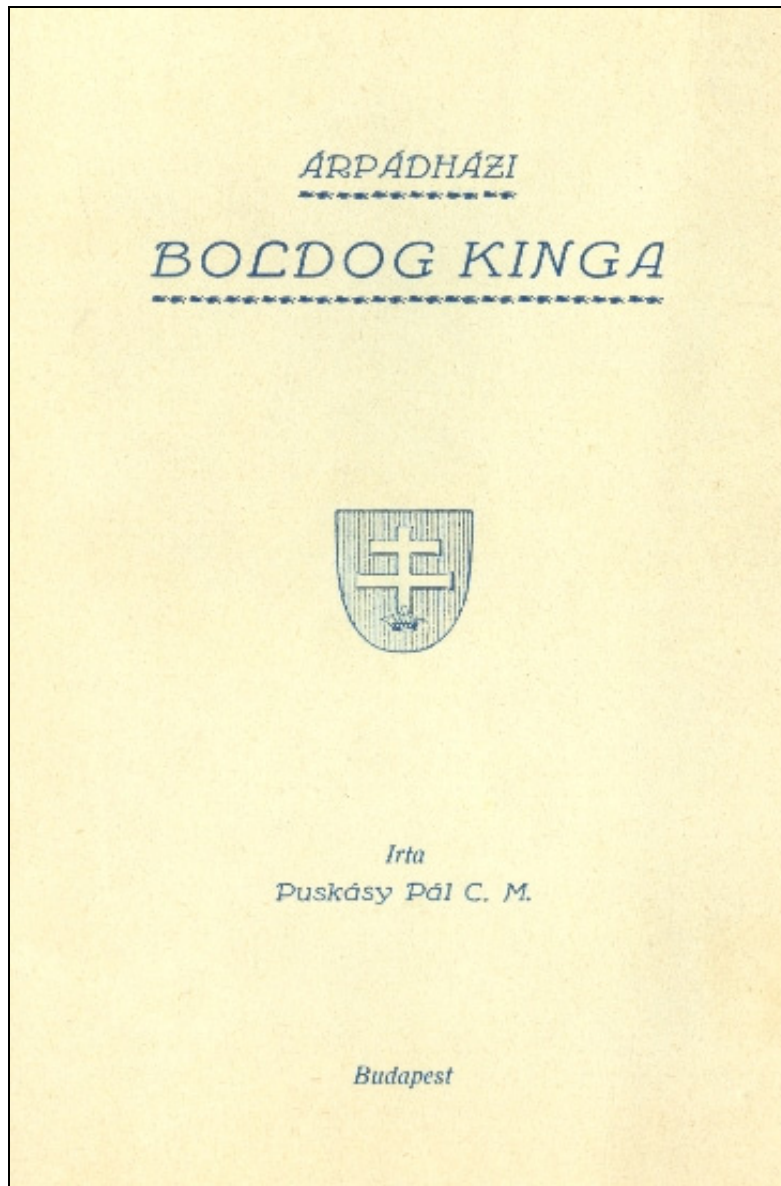

Puskásy Pál

Árpádházi Boldog Kinga

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Puskásy Pál C. M.
Árpádházi Boldog Kinga

Nihil obstat.
Franciscus Köhler C. M.
censor dioecesanus

Nr. 493. Imprimatur.
Strigonii, die 19. Februarii 1931.
Dr. Julius Machovich vicarius generalis

Imprimi permittitur.
Budapestini, die 25. Martii 1931.
Franciscus Áronffy C. M.
visitor

VIII. Orbán pápa dekrétuma értelmében e könyvben közölt csodák, jelenések, elbeszélések, továbbá „szent” vagy „boldog” címek tisztán emberi hitelt érdemelnek, kivéve azokat az eseteket, amelyekben az Egyház már döntött.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv szöveghű elektronikus változata. A könyv 1931-ben jelent meg a Lazarista Missiósház kiadásában.

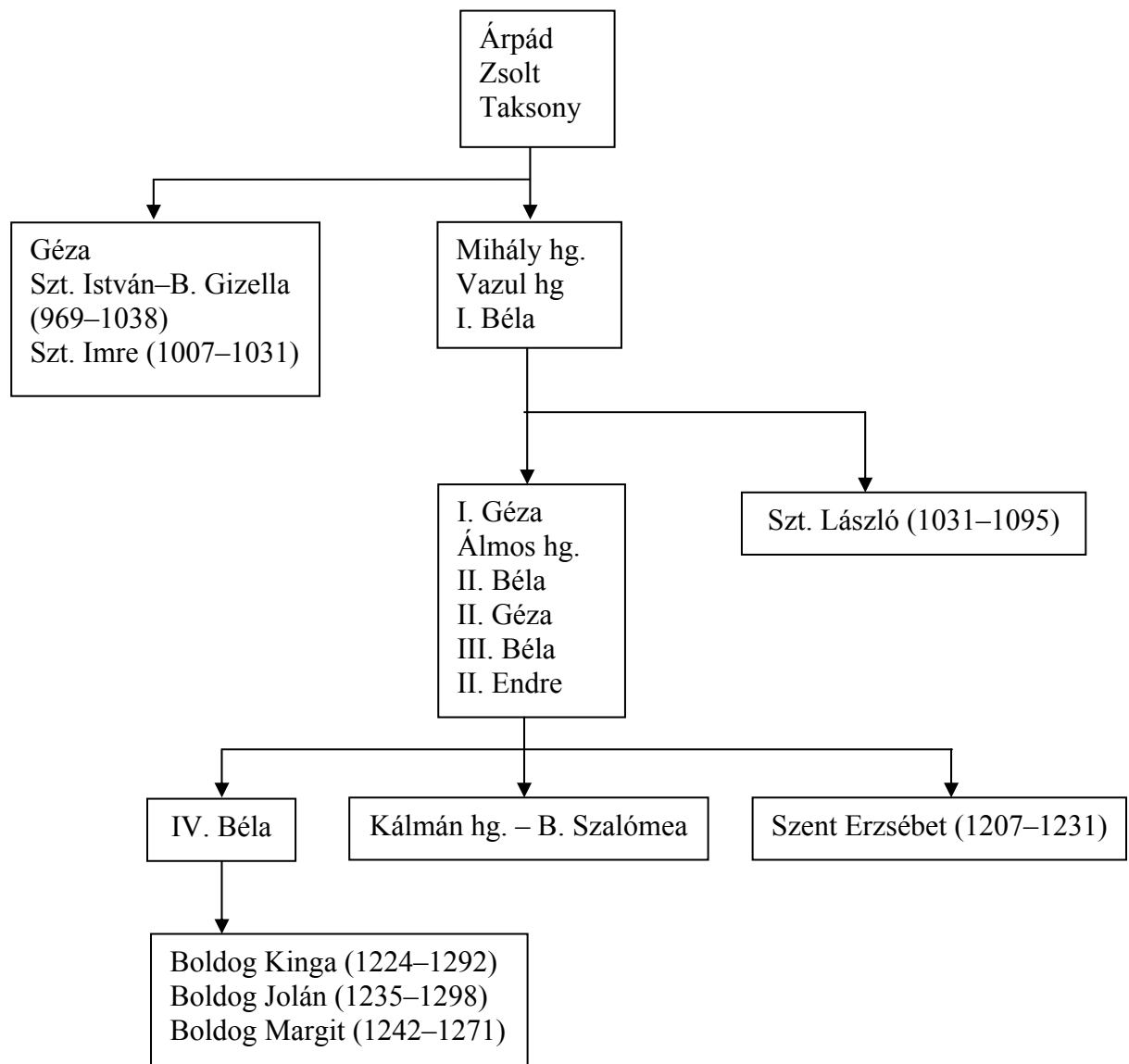
Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Boldog Kinga.....	4
Boldog Kinga családfája.....	5
I. fejezet. Boldog Kinga születése és csodálatos kisedekora.....	6
II. fejezet. A kis Kinga jámborsága. – Boldog Szalómea.....	8
III. fejezet. A serdülő leányka.....	10
IV. fejezet. Leánykérők.....	12
V. fejezet. Búcsúzás és lakodalmi ünnepségek.....	14
VI. fejezet. A nép szentéletű anyja.....	16
VII. fejezet. A tatárok betörése.....	18
VIII. fejezet. Látogatás Magyarországon. Boldog Kinga gyűrűje.....	20
IX. fejezet. Boldog Kinga visszatér Lengyelországba és folytatja áldásos működését. Szaniszló vértanú püspök szenttéavatása.....	22
X. fejezet. Boldog Kinga megalapítja Ószandecben a klarisszák zárdáját.....	25
XI. fejezet. A tatárok második betörése. Boleszló halála.....	27
XII. fejezet. Kinga nővér.....	29
XIII. fejezet. A zárda üldözése. – Az új perjelnő.....	30
XIV. fejezet. A tatárok harmadik betörése.....	33
XV. fejezet. Boldog Kinga utolsó évei.....	36
XVI. fejezet. Boldog Kinga halála.....	37
XVII. fejezet. Boldog Kinga megdicsőülése.....	40
XVIII. fejezet. Boldog Kinga zárdájának története.....	42

Boldog Kinga

Boldog Kinga családfája

I. fejezet. Boldog Kinga születése és csodálatos kisedekora

Magyarországot századokon át a legszorosabb barátság köteléke fűzte a szomszédos Lengyelországhoz. E barátság még szorosabb lett azon rokoni viszony folytán, mely a két ország uralkodócsaládjai, az Árpádok és a Pjasztok, valamint az Anzsúk és a Jagellók között jött létre. Ezen baráti és rokoni kapcsolat egyik gyönyörű láncszeme, mindkét nemzet közös szentje: Árpádházi Boldog Kinga.

Szent Erzsébet fivére, IV. Béla magyar király volt Boldog Kingának édes atyja, ki atyját, II. Endrét, követte a magyar trónon (1235–1270). Alázatos és erőslelkű uralkodó volt, ki erélyes kézzel szilárdította meg az ország belerejét s nagy tekintélyt szerzett neki a külföld előtt, és ki a megpróbáltatásokat, melyek hazáját a tatárok pusztítása által, családját pedig gyermekeinek halála és egyéb keserű csalogások által érték, Isten kezéből fogadta, saját vallomása szerint, bűneinek büntetéseként. A régi történetírók így emlékeznek meg róla: „Erénnyel teljes férfiú volt, kinek emléke mint az édes méz maradt meg a magyaroknak és sok más nemzeteknek szája ízében.” „Amíg a te hatalmad állott fenn, Béla király, csak lappangott a ravaszság, szilárd volt a béke, uralkodott a tisztesség.” Úgy Szent Domonkos, mint Szent Ferenc rendje őalatta terjedt el hazánkban. Ő maga is tagja volt Szent Ferenc harmadrendjének; gyóntatóját is e rendből választotta. Felesége, Mária, ki épp oly vallásos volt mint ő, Laszkárisz Tivadarnak, a konstantinápolyi görög császárnak volt a leánya. Isten két fiú- és nyolc leánygyermekkel áldotta meg házasságukat. Első fiúk, V. István, atyja után került a magyar trónra. Legidősebb gyermekük volt Kinga. Őkivüle még Jolánt és Margitot tiszteljük a boldogok között. Konstancia is a szentség hírében halt meg.

Jolán tizenennyolc éves korában Boleszló lengyel herceghez ment férjhez, kit a történelem „jámbor”-nak nevez. Vallásos férje oldala mellett tovább haladt a tökéletesség útján, melyet már leánykorában megszeretett. Midőn Isten gyermekekkel áldotta meg, minden gondját ezek vallásos nevelésére fordította. Férje halála után végképpen lemondott a világról s belépett a szandeci klarisszák zárdájába, hol Kinga és Konstancia nővéreivel hősies önmegtágadásban s folytonos munka közt szentelte Istennek életének további éveit. Meghalt 1298. június 11-én, 63 éves korában. Isten csodákkal dicsőítette meg. Ereklýei a gnézeni klarisszák kolostorában nyugszanak. Boldog Jolán nyilvános tiszteletét XII. Leó pápa engedélyezte.

Margitot, legifjabb leányukat, szülei már születése előtt fogadalommal szentelték Istennek, mikor a tatárok elől menekültek. Kicsinyke korában, mikor még beszélni is alig tudott, Szent Katalin vértanú veszprémi kolostorába vitték s a domonkosrendi apácák nevelésére bízták. Tíz éves korában vitték el a Nyulakszigetén levő szintén domonkosrendi apácák Boldogasszonykolostorába, melyet atyja alapított. Itt élt 29 éves koráig legszentebb életet. A szigetet később róla nevezték el. Atyja uralkodói gondoktól szabad idejét gyakran töltötte a szigeten leánya közelében, hogy jámborságán épüljön s imádságai által új erőt nyerjen. Meghalt 1271. január 18-án. Tiszteletét az Egyház szintén megengedte.

Konstancia, ki Kinga és Jolán között született, Leó ladoméri herceghez ment férjhez, s midőn ő is, valamivel később, mint nővérei, özvegyé lett, példájukat követve szintén belépett az ószandeci klarissza zárdába, hol szent életével mindnyájuk közt kitűnt. Túlélve szent testvéreit 1301-ben halt meg. Halála után őt is sokáig mint szentet tisztelték.

* * *

Kinga 1224. március 4-én, hamvazószerda előtti vasárnap született. Mint egykor Keresztelő Szent János bölcsőjénél a rokonok csodálkozással kérdezték egymást: „Mit gondolsz, mi lesz e

gyermekből; mert az Úr keze volt vele” (Lk 1,66), épp így igen csodálatos volt Boldog Kingának is a születése. Midőn ugyanis születése előtt édesanyja egy alkalommal a kastyó kápolnájában aggodalmakkal eltele egyedül imádkozott, egy hangot hallott, mely így szólt hozzá: „Ne félj Mária! Egy oly gyermeknek fogsz életet adni, aki neked és különböző népeknek kimondhatatlan sok jót és örömet fog szerezni és segítséget s oltalmat nyújtani. Híressé teszem őt több nemzet előtt és több országban. Egy idegen országot s hozzátok közel fekvő nemzetet e gyermek életével, példájával és érdemeivel fogok megvilágítani és megsegíteni.”

Négy nappal ezután a világra jött a „csodaszép és tökéletes testalkatú” gyermek, ki nem nyöszörgéssel és sírással üdvözölte a világot, mint más csecsemők, hanem kinyitva kis ajkait érthető hangon e szavakat ejtette ki: „Üdvözlégy mennyországnak Királynéja, az angyalok Királyának édes Anyja!” Igen elcsodálkoztak ezen, akik jelen voltak, különösen édesanyja, kinek eszébe jutott a jóslat, melyet a kápolnában hallott, s hálával telt el szíve a jó Isten iránt, ki rendkívüli aggodalmát ezen kis angyallal jutalmazta meg.

Amint a kis gyermek megfürdetéséhez készülődtek, egyszerre egész kis testén oly bőségesen kezdett izzadni s szemecskéiből anélkül, hogy sírt volna úgy patakzott a könny, hogy ebben máris teljesen megfürödve, úgy ragyogott a kiseded, mint a legszebb kristály.

Ugyanaznap még meg is keresztelték. Amint a keresztelő püspök meg akarja kezdeni a keresztséget megelőző szertartást, a kiseded pólyáiból kibontakozva újra megszólal: „Üdvözlégy mennyországnak Királynéja, az angyalok Királyának édes Anyja!” A püspök a víz és Szentlélek által újjászületett kis leánykát a bor színe alatt meg is áldoztatta s csak ezután ízlelte meg az édesanyjai táplálékot. Jézus szentséges vére volt tehát az ő legelső testi-lelki tápláléka.

Egész kisedekora alig volt kevésbé csodálatos. Mind, kik körülvették Boldog Kinga bölcsőjét, mindinkább tanúi voltak újabb rendkívüli jelenségeknek. Míg a kisedeknél az értelem egyáltalában alszik s a fejlődés bizonyos fokáig működésre képtelen, addig Kingánál sok olyasmi történt, mintha már eszével élt volna. Például megfigyelték, hogy szerdán és pénteken böjtölt; csak egyszer engedte meg ezeken a napokon, hogy édesanyja tejével táplálja, s hiába kínálta többször, elfordult tőle.

A királyi udvarban uralkodó szokás szerint azon szobában, melyben a kis Kingának bölcsője állt, mindennap szentmisét mondtak. S csodálatos, alighogy megkezdte a pap a szentmisét, abban a pillanatban rögtön az oltár felé irányultak a kis gyermek szemei. Amíg a szent titok tartott, nyugodtan feküdt Kinga a bölcsőben szemeit majd az ég felé, majd az oltárra szegezve. El sem aludt egy pillanatra sem, se nem sírt egyszer sem. Mikor pedig a pap hangosan mondta ki Jézus vagy Mária nevét, a kiseded arcán angyali mosolyt lehetett észrevenni s szemében egy könnycsepp csillogott. Sőt a körülállóknak úgy tetszett, mintha ajkacskáját is kinyitná, hogy kimondja ezen szent neveket. A legnagyobb csodálkozás és megilletődés hatott át azonban mindenkit az úrfelmutatás alatt. Az átváltozásnak pillanatában ugyanis ennek a megfoghatatlan kisednek egész valóján meglátszott szent hitünk csalhatatlan igazsága, hogy e pillanatban leszáll oltárainkra az édes Üdvözítő. A kisgyermek arcocskája e pillanatban egészen átszellemült s mennyei pír öntötte el; kis szíve megérezte jövőbeli Jegyesének jelenlétét. A kiseded szülei meg akarva győződni róla, hogy eme csodát az isteni kegyelem műveli-e a kis Kingában, vagy hogy az egész nem egyéb, mint csalódás, meghagyták a dajkának, hogy a szentmise alatt a gyermeket különféle képen szórakoztassa. De mindhiába, a legérzékenyebb gyöngédség sem volt képes ezen aranyos kisedet a szentmise ideje alatt Jézustól elszakítani.

II. fejezet. A kis Kinga jámborsága. – Boldog Szalómea

Mihelyt Kinga kisdéd éveiből kijutott, alig hogy kis lelke ébredezni kezdett s valamelyest már beszélni is megtanult, *Jézus* és *Mária* nevét csodálatos gyengédséggel gyakran mondogatta. A legnagyobb könnyedséggel tanulta meg az Úr imádságát, az angyali üdvözlőt, az apostoli hitvallást, az Isten tízparancsát s szent hitünk főbb igazságait. Mindennap igen korán kelt s ágya mellett térdre borulva nagy áhítattal mondta el reggeli imádságát.

A kis leányka rendkívüli emlékezőtehetségének megfelelték egyéb szellemi tehetségei is. Amit neki egyszer megmagyaráztak, azt kis eszével mindjárt felértette s megjegyezte magának. Különös érdeklődéssel hallgatta, amit Istenről s a hit titkairól beszéltek előtte. A meséket és egyéb gyermeki szórakozásokat nem nagyon szerette, a játékhoz sem ragaszkodott annyira, mint más gyermekek szoktak. Hálás volt azonban, ha valaki neki az édes Üdvözítő életéből, a boldogságos Szűzről, a szentekről, különösen a szent szüzekről beszélt el valamit. A szentképek kimondhatatlan örömet szereztek neki; nagy kíváncsisággal szemlélte őket s szorgalmasan kérdegetett a legkisebb részletek felől is. Valósággal elmélkedett, mikor egy ily képet nézegetett.

Mikor már saját erejéből járni tudott, legtöbbször és legszívesebben a kastély kápolnája felé irányítá kis lépteit, melyet „mennyországának, földi paradicsomának, drága pihenőhelyének” nevezett el. Hacsak tehetette, dajkáját vagy a királyi udvarban foglalatostkodó nők közül az egyiket vagy a másikat elvitte magával, hogy segítse neki az Úr Jézust méltóképen imádni. Ott azután az Oltáriszentségben elrejtett Úr Jézus előtt térdre esett, megcsókolta a földet, összetette kis kacsóit, fölemelte ég felé szemeit s a legbensőbb összeszedettséggel merült el Istenének imádsába. A kis angyalnak ezen áhítata mindenkit könnyekig meghatott.

A szentmisén mindennap jelen akart lenni s nem nyugodott, míg meg nem magyaráztak neki mindent, amit a pap az oltárnál cselekszik. Vasárnap és ünnepnap szentbeszéd is volt a királyi kápolnában a királyi család és az udvari személyzet számára. Kinga folyton a szónokra nézett s a legnagyobb figyelemmel hallgatta szavait. Visszatérve a kápolnából ő maga kezdett a prédikációról beszélgetni s gyermeki egyszerűséggel kérte, hogy világosítsák fel arról, amit nem értett meg.

Ilyen volt Kinga négy-öt éves korában. Mindenki örült, hogy a közelében lehetett, mindenki érezte, hogy a jó Isten ezt a kis leánykát nagyon szereti és sok kegyelemmel árasztja el.

IV. Bélának volt egy Kálmán nevű öccse, ki már atyjának idejében egy ideig Kelet-Galíciában halicsi király, később Horvátország egy részének kormányzója volt. Kálmán nőül vette a lengyel királynak, V. Leskónak leányát, Szalómeát, kit szintén a boldogok között tisztelünk. Kálmán és Szalómea mint testvérek éltek együtt. Mikor Kinga öt éves volt, ők is Esztergomban a király udvarában időztek. Isten ugyanis úgy akarta, hogy nagynénje befolyása alá kerüljön a kis Kinga. Szalómea hamar felismerte a kegyelem bőségét, mely az ő kis unokahúgának szívét betölté; fel is tette magában, hogy kis szentet nevel belőle. Mária is beleegyezett, hogy maga mellé vegye kis leányát s oktassa, nevelje. Szalómeának azonban még más terve is volt. Kis fivérére, Boleszlóra gondolt, ki édesatyjuknak két év előtt bekövetkezett halála folytán mint alig tíz éves gyermek került a lengyel trónra, s úgy gondolta, hogy Kinga meg majd jó lesz lengyel királynénak.

Az öt éves Kinga egész gyermekszívével csüngött rajta; nemcsak azért, mivel nagynénje volt, hanem valami rendkívüli érzés vonzotta hozzá. A szentek hamar felismerik egymást. Boldog Szalómea egész életmódja nagy hatással volt fogékony szívére. Jézus ezen buzgó jegyesének áhítatgyakorlatai, önmegtágadása, a szegények iránti bőkezűsége s Isten iránt való lángoló szeretete, mely minden szavából kitűnt, Kinga szívében mély nyomokat hagyott.

Sokszor látta őt az Oltáriszentség előtt forró imába elmerülve, látta amint egy-egy szegénynek alamizsnát adott s egy-egy szomorkodót megvigasztalt, vagy amint az egyet nem értőket kibékítette. Együtt imádkoztak, együtt foglalatoskodtak, együtt sétáltak ki a várkertbe, hol Szalómea sokat beszélt kis unokahúgának a jó Istenről, ki érettünk teremtett mindent s ki gondoskodik a madárkákra, ápolja a mező virágait s az embereket minden teremtményénél jobban szereti s gyönyörű mennyországot teremtett számunkra, hol az angyalokkal együtt fogunk lakni, ha itt a földön szeretjük őt s szót fogadunk neki. Mindaz, amit csak Kinga Szalómeánál látott, tőle hallott, mint megannyi magocska kis lelkének kertjében gyökeret fogott s így nagynénje példája, oktatása elősegítette benne a kegyelem munkáját és előbbre vitte őt az ártatlanság s az erénynek útján. Szalómea látva a kis Kinga előhaladását s a jóra való fogékonyságát, mindjobban megszerette őt, s egyre azon törte a fejét, hogy hogyan mutathatná meg a kis leánykát édesanyjának, Gzsemiszlavának, hogy ő is megszeresse s ő is Boleszlónak szánja jövődöbeli feleségül. A szülők nem igen akartak megválni legidősebb gyermeküktől, s nem nagyon hajlottak arra, hogy a kis Kinga időnek előtte elhagyja a királyi udvart, mint ez nagynénjével, szent Erzsébettel történt, kit már négy éves korában vittek el jövődöbeli férjének szüleihez. Szalómea pedig remegett, hogy a kis Kinga esetleg másé lesz, ha ezt az uralkodócsalád nagy hatalmi érdeke időközben úgy kívánná. Ezért merészet gondolt. Őt is három éves korában hozták a magyar király udvarába; majd csak belenyugosznak szülei, ha az öt éves Kingát megszökteti. Egy szép napon meg is szöktette. Számítása azonban nem sikerült. Mária igen nagy haragra lobbant Szalómea iránt s követelte vissza kis leányát. Szalómea személyesen jött Esztergomba, hogy megengesztelje haragját s rábeszélje, hogy hagyja a kis Kingát az ő édesanyjának oltalma alatt. Mária azonban nem engedett; csak azon feltétel alatt bocsájtott meg neki, ha visszahozza Kingát. Így azután nem maradt más hátra, mint hogy megint útra kelt s hazahozta a kis leánykát Krakóból, kit ezalatt Gzsemiszlava is nagyon megszeretett. Szalómea pedig annál buzgóbban imádkozott Istenhez, hogy tervét ő valósítsa meg egyszer.

III. fejezet. A serdülő leánya

Kinga lassankint növekedett és fejlődött. Elérkezett a szellemi tehetségek fejlesztésének, a tanulásnak is az ideje. A király nevelőt keresett kis leánya mellé. A választás egy nemes származású és jámbor férfiúra, Miklós mesterre esett, kit a király meg is hívott udvarába s ő lett a kis királyleány udvarmestere. Szorgalmasabb tanulója soha sem volt Miklós mesternek, mint a kis Kinga. Éles eszével hamar felfogott mindent; a tanulás neki örömet okozott. Hamar sajátította el az elemi tantárgyakat s lassankint megtanulta a latin nyelvet is, mely akkor a műveltségnek kelléke volt.

Amint értelme fejlődött s ismeretei gyarapodtak, szíve is kitágult s amit Szalómeától megtanult, azt elkezdte most gyakorolni. Minél jobban megismerte Istent, annál inkább megszerette őt, s így nem csak hogy nem lankadt buzgalmában, hanem amint idősebb lett, a jámborság is mind mélyebb gyökeret vert lelkében. Áhítatgyakorlataihoz hű maradt s a szentmisét ezután is mindennap meghallgatta, sőt rendszerint többet is egymás után. Az Oltáriszentséget gyakran felkereste hol az egyik, hol a másik templomban s hosszasan elbeszélgetett az édes Üdvözítővel. Itt szőtt terveket a jövőjére nézve, itt fogamzott meg szívében a szentség utáni vágy, itt szívta magába azon érzelmeket, melyek őt Jézushoz hasonlónvá tették.

Mint nagynénje, Szent Erzsébet, ő is nagy szeretetet érzett a szegények iránt. Még szájától is kész volt megvonni a falatot, hogy másnak éhségét csillapítsa. Édesanyjától engedélyt kért, hogy felesleges ruháscskáit odaadhassa szegény leánykáknak. Megtörtént, hogy egészen új darabokat is elajándékozott, s mivel ezt már megtiltották neki, úgy segített a bajon, hogy míg egyébként a gyermekek ruharontó játékait kerülte, elkezdett ezekben résztvenni, hogy minél hamarabb legyen elkopott ruhája.

Nagy öröme telt a betegek látogatásában, mit megfelelő kísérettel édesanyja meg is engedett neki. Ilyenkor megrakodva élelemmel, orvossággal, ruhaneművel útnak indult bebarangolva a város egy-egy negyedét, hogy felkeresse a legelhagyatottabb betegeket, kiken nem csak anyagilag segített, hanem vigasztaló szavaival is felemelte őket csüggedésükből s közelebb vitte őket Istenhez. Elgondolhatjuk, mily hatással volt rájuk a jószívű királyleány őszinte részvéte s valódi szeretete, mellyel egyedül Jézust nézte a szenvedőkben.

Körülbelül tizenegy éves lehetett, midőn egyszer egy ily útról visszatérve a kastélyba, egy félig ruhátlan didergő leánykával találkozik. Annyira megindul a szíve rajta, hogy minden egyébről megfeledkezve leveti drága felöltőjét s betakarja vele a szegény leánykát s viszi magával a kastélyba, hogy felmelengesse s valami kis ennivalóval megerősítse. Édesanyja megpillantva őket sietett eléjük s megölelte, megcsókolta leánykáját s megdicsérte szeretetéért. Később azonban mégis kioktatta, hogy ne csak szívére, hanem eszére is hallgasson, s megmagyarázta neki, hogy ez a felöltő annyit ér, hogy akár hús ilyen kis leánykát is fel lehetett volna vele öltöztetni; továbbá, hogy a királyi gyermek ruhája nem mindig megfelelő ilyen szegény leánykának. Kinga bocsánatot kért anyjától, hogy nem jól cselekedett, de mentegette is magát, hogy ő nem szíve pillanatnyi érzelmét követte, hanem az Úr Jézust, az ég és föld királyát tekintette ebben a szegény gyermekben, s Jézus megérdemli, hogy ruhátlan és hidegtől remegő tagjait királyi ruhával takarjuk be.

Bár minden erényt egyaránt szeretett és gyakorolt, mégis különösen lelkesült a tisztaság erényeért. Sokszor eszébe jutott, mint rajzolja Szent János evangélista a jelenések könyvében a szűztiszta lelkek seregét, kik „követik a Bárányt bárhova megy” (Jel 14,4). Forró vágy támadt lelkében, hogy ő is a tiszta lelkek ezen seregéhez tartozzék egykor az égben. Ezt a kegyelmet kérte Jézustól midőn az Oltáriszentség előtt térdelt, ezt kérte tőle midőn a szentáldozásban vele

egyesült. S hogy a kegyelemmel, melyet megkapott, közreműködjék, egy napon érett megfontolás után letette a szüzesség fogalmát.

Ezentúl a boldogságos Szüzet, a szüzek Királynőjét még buzgóbban tisztelte. Őutána Keresztelő Szent Jánoshoz érzett különös vonzalmat, ki még születése előtt nyert angyali ártatlanságát egész életén át megőrizte s mint a tisztaság vértanúja halt meg. Őt választotta ki pártfogójának. Különösen tisztelte még Szent János evangélistát, Szent Lőrinc vértanút, Szent Márton és Szent Miklós püspököket, Szent Magdolnát és Szent Katalin s Szent Margit vértanú szüzeket. Úgy az Egyháztól előírt böjti napokon, mint pedig a boldogságos Szűz minden ünnepének s ezen szenteknek előestéin oly szigorúan böjtölt, hogy egész nap semmit sem evett, csak szürkületkor vett magához csekély táplálékot. Királyleányhoz illő drága ruhája alatt durva szőrruhát viselt s azonkívül fenyítéssel is élt akárhányszor véresre ostorozva testét. Önmaga iránti szigorát azzal is tetézte, hogy igen vigyázott szavaira. Az Üdvözítő intésére gondolt, hogy minden haszontalan szóért számot kell adnunk az ítélet napján (Mt 12,36); s ez arra ösztönözte őt, hogy megszeresse a hallgatagságot. Azért túlzásba nem ment; mindent tudott mérsékelni.

Erényei csodálatos varázst gyakoroltak környezetére. Szerencsés szüleinek valódi dicsősége, nevelőinek öröme, kis testvéreinek példaképe, az udvari emberek s a kastélybeli cselédség számára a csodálat tárgya volt. Már maga külső alakja is mindenki szívét lekötötte. A közepesnél magasabb növésű volt; járása csendes és komoly. Megjelenésében csodálatos nyugalom és elragadó kellem nyilatkozott meg. Halvány és inkább barna, de szépséggel teljes arca számos önmegtágadásáról, szerény és fékezett tekintete mély alázatosságáról és angyali tisztaságáról tanúskodott.

IV. fejezet. Leánykérők

A magyar nők Árpád véreből származott királyaink alatt nemcsak vallásosak voltak, hanem vallásos buzgóságukat minden előforduló alkalommal nyílt és őszinte jellemüknél fogva tettekkel is törekedtek tanúsítani keresztény kötelmeik teljesítése által. Fő tulajdonságuk volt a szüziesség és az önfeláldozó házassági hűség. A külföldiek itt járván így nyilatkoztak a magyar nőkről: „Ha élő angyalokat akartok látni, menjetek Magyarországra.” Éppen ezen okból külföldi fejedelmek örömetest kérték meg az Árpád királyleányok kezét.

Boldog Kinga erényeinek is híre terjedt s bejárta a közeli országokat. A magyar király legidősebb leányáról sokat beszéltek a külföldi udvarokban. A jó Istennek ez a kedves lilioma az önsanyargatások tövisei között szépen növekedett. Tizenöt éves volt már Kinga, midőn egy napon híre fut, hogy főúri követek érkeztek Lengyelországból lovagok fényes kíséretében. Zklimuntova Kelemen krakkói várparancsnok volt a követtség vezetője. A követek Boleszlónak, a fiatal lengyel királynak nevében leánynézőbe jöttek.

IV. Béla király gyanítva, hogy milyen szándékkal jöttek, kegyesen fogadta a lengyel követeket. Mindazonáltal külsőleg is meg akarva tisztelni a szomszéd nemzet királyának követeit, megparancsolta, hogy vezessék őket a trónterembe, hol az egész udvar és a királyi tanács jelenlétében fogadja majd őket s ott adják elő kérelmüket.

A kitűzött időben, miután mindnyájan összegyűltek az udvarmester által adott jelre, a krakkói várparancsnok lendületes beszéddel üdvözlö a magyar királyt s kifejti jövetelük célját s V. Boleszló fejedelmi erényeit feldicsérve megkéri úgy az ő nevében, valamint az anyakirálynénak, a lengyel szenátusnak s az egész nemzetnek nevében ura részére a magyar királyi hercegnőnek, Kingának kezét.

A lengyel követ beszéde mindenkire igen jó hatást tett. A király rövid szavakban azt felelte, hogy ilyen nagyfontosságú ügy tökéletesebb megfontolást igényel, s elbocsájtvá egy más alkalomra a követseget, megígérte, hogy haladéktalanul összeül a családi tanács.

A következő napon összegyűlt a királyi kastélyban az egész királyi család Kinga kivételével és az ország főméltóságai. A tanácskozás eredménye előre volt látható, hogy az országnak s az uralkodó családnak csak dicsőségére szolgál, hogy a magyar királyleány a lengyel király nejévé legyen. Ezen határozatot közölte is a király a lengyel követekkel azzal a megjegyzéssel, hogy az utolsó szó ebben az ügyben megmarad magának a királyleánynak.

A leánykérő főurak nagy lelkesedéssel fogadták a király határozatát s biztosra vették a sikert. Feltételezték ugyanis, hogy az erényes és jámbor királyleány nagyrabecsüli a szülők és a királyi tanács határozatát. A király leánya elé vezette őket. Zklimuntova Kelemen a királyné és Kinga előtt megismétli beszédét s Boleszló és a lengyel nemzet nevében megkéri a fiatal hercegnőt, hogy miután atyja már beleegyezett, ő is mondja ki a boldogító igent.

A szent leányka, kinek fogalma sem volt róla, hogy miért jöttek Esztergomba a lengyel követek, amint meghallotta, hogy mit kívánnak tőle, úgy megilletődött, hogy szóhoz sem tudott jutni. Egy pillanatig úgy állt ott előttük, mintha lábai gyökeret vertek volna. A követek kérése úgy érinté őt, mint az égből csapott villám. Ártatlan arca halotthalvány lett s egész testében mintha megmerevedett volna. Atyja, ki fürkésző szemekkel várta a hatást, észrevéve Kinga zavarát, intett a lengyel és a magyar főuraknak, hogy vonuljanak vissza.

Magukra maradván a szülők leányukkal, megerednek Kinga szeméből a könnyek, szülei lábai elé veti magát és így kiállt fel: „Az én szívem már nem szabad. Eljegyeztem már az én mennyei Jegyesemnek. Hogyan szakíthatnám el tehát szívemet újból az én Teremtőtől, s hogyan adjam azt oda egy teremtménynek, mégha ez a földi jegyes a leghatalmasabb és legerősebb uralkodója volna is a világnak. Remélem, legdrágább szüleim, hogy ti is fölébe

helyezték a királyok Királyával való barátságot és rokonságot egy oly fejedelemmel való rokonságnak, kinek korlátolt és csak rövid ideig tartó hatalma van.”

A szülők felemelték síró leányukat, szeretettel karolták át s megnyugtatón iparkodtak a megfélemlített kis galambot. A szülői gyengédség s az édes szavak hatása alatt lecsendesült Kinga s visszanyerte lelke békéjét. Szülei Szalómeával együtt eléje tárták, hogy kifürkészhetetlenek Isten útjai, s hogy Isten arra hívja meg őt, hogy a nemes lengyel nemzetnek anyjává legyen, mely a belső ziláltságnak és megoszlásnak ezen szomorú idejében rászorul az anyai szívre, mely szív a szeretetnek kötelékével kösse össze az előbb nagy és hatalmas Lengyelország széthúzó részeit s a szelídség balzsamával hegessze be a megoszlás által okozott mély sebeket.

A szülők ezen szavak után magára hagyták leányukat. Nagy harc keletkezett most a szent királyleány szűzies lelkében. Soká ingadozott, hogy mitévő legyen, míg végre belátta, hogy saját eszével nem tud dönteni, s így mint mindig, úgy most is a világosság Atyjánál keresett tanácsot és tőle várt sugallatot. Több napon át látták Kingát imába elmerülve az Oltáriszentség előtt vagy leányszobájába visszavonulva gondolatokba elmerülten. Senki sem merte zavarni szent tépelődése közben s nem sürgették feleletét. Mindenki átértette, hogy ezen Istennel való tanácskozással időt kell neki engedni, melynek elteltével csalhatatlanul felvilágosodva és megerősödve hoz majd végleges határozatot.

Sorsa hasonlított a királyi vérből származott názáreti Szűz sorsához. Őt utánozta, midőn Istennek szentelte szüzességét, s most ugyanazt kívánja tőle is Isten, mint a názáreti Szűztől, hogy férjet válasszon magának. Meg volt róla győződve, hogy ki tőle ezt az áldozatot követeli, reá tudja őt is segíteni, hogy Máriához hasonló lehessen a házasság életben is. Eszébe jut családjuk díszje, Szent Imre herceg, ki kétszáz évvel előbb Veszprémben Szent György vértanú templomában mennyei sugallatra letette a tisztaság fogadalmát, s midőn az ország érdeke úgy kívánta, hogy megnősüljön, ifjú feleségét is reá tudta bírni, hogy Istennek szentelje szüzességét. Eszébe jut nagybátyja Kálmán herceg s Szalómea, kik szintén mint édes testvérek szeretik egymást, s biztosra veszi, hogy Szalómea fivére teljesíteni fogja óhaját.

Kinga néhány nap múlva kinyilvánítja szülei előtt, hogy mély megfontolás után megismerve Isten szent akaratát, eleget tesz kívánságuknak s bele egyezik Boleszlóval való házasságába.

V. fejezet. Búcsúzás és lakodalmi ünnepségek

A lengyel főurak öröme, miután Kinga saját szájából hallották az igenlő feleletet, nem ismert határt. Jövendő királynőjükben mindent megtaláltak, ami a menyasszonyt kedvessé teszi. Szerény megjelenése és nyugodt magatartása csak növelte azon hatást, melyet fiatalosága és szépsége reájuk gyakorolt. Amit pedig erényeiről és életszentségéről hallottak, hálával töltötte el lelküket Isten iránt, hogy ily királynét ad belviszályoktól zaklatott hazájuknak. Mint harcedzett s okos államférfiak nagyrabecsülték az összeköttetést, mely a Pjasztok családja s a hatalmas Árpád-dinasztia között létre jön. A hozomány sem volt megvetendő, melyet Béla király leányával adott; negyvenezer aranyat határozott meg, mely összeg a mi számításunk szerint nyolcmillió arany pengőnek felel meg.

Miután mindenre nézve megegyeztek s az összes tárgyalások véget értek, kijelentették a követek, hogy nemsokára útra kelnek s viszik magukkal a legdrágább kincset, melyet Lengyelország s a lengyel király a magyar királytól kapott.

Fájdalmas volt a szülőknek elválniuk az ő szentéletű leányuktól; még fájdalmasabb érzelmek nyomultak a tizenöt éves királyleány szívébe azon gondolatra, hogy életének tavaszán kell elhagynia drága szüleit s mindenkorra búcsút mondania szülőföldjének. De mivel már Isten akaratát határozottan felismerte, a férfiaság fegyverzetébe öltözött.

Elérkezett az útra kelés napja. Kinga meghallgatta a szentmisét, melyet az érsek mutatott be, s melyen megáldozott. Jelen volt az egész királyi család, a püspökök, a főurak s a lovagok, kik a királyleányt el akarták kísérni egészen a lengyel határig. Mise végén az érsek áldását adta a búcsúzó királyleányra és kíséretére. Ezután felkészült a menet s Kinga búcsút vett szüleitől s testvérkéitől. Könnyeiknek szabad folyást engedtek s az összegyűlt nép velük zokogott. Mindenki akarta még egyszer látni a szentéletű királyleányt s mindenkinek fájt, hogy elvesztik őt. Egész körmenet volt Kinga útja. A városokban és a falvakban, melyeken keresztülvonult a menet, mindenütt összegyűlt a nemesség s a nép, hogy utoljára lássák Kingát; minden szívből örömkialtás tört ki, midőn meglátták őt, s minden szemben a fájdalom könnye csillogott. A hű alattvalók az őszinte ragaszkodás s szeretet hangján fejezték ki, amerre csak ment, örömeiket s szomorúságukat egyaránt. Kingát mindez mélyen meghatotta, s biztosította őket, hogy soha sem feledkezik meg imáiban édes magyar hazájáról s szeretett magyar testvéreiről.

Így jutott át a fényes kíséret a Tatra-hegységen és a Kárpátokon a lengyel földre. Itt új öröm várt reájuk. Amerre csak útjuk vezetett, seregestül jött a nép eléjük. A becsületes kárpáti hegyi lakók mindenütt őszinte hódolattal fogadták új királynéjukat. A lovagvárak megnyíltak előttük, s midőn útjukat folytatták számos lengyel lovas csatlakozott a fejedelmi kísérethez, mely Szandecnek tartott. Ez tekintélyes város volt a Dunajec partján, nem messze azon helytől, hol a Poprad beléje ömlik.

A szandeci s a környékből beözönlött lakosok a papsággal s a királyi tisztviselőkkel élükön díszes menetben vonultak Magyarországból érkező úrnőjük s kísérete elé. Kingát a szeretetnek ezen minden oldalról való megnyilvánulása igen meghatotta, s egyszerre megszerette a becsületes lengyel nemzetet. S mivel mindent a hit szemével tekintett, mindjárt lengyel földre léptekor átértette, hogy Isten hívja őt arra, hogy ennek a jámbor népnek anyjává legyen, s ifjú szívének egész lelkesedésével adta át magát Istennek, hogy megvalósítsa drága szent akaratát. Sejtette-e azonban a fiatal királyné e pillanatban, hogy élete folyamán a szandeci hegyes-völgyes vidéken sokszor tövisekre fog találni s sűrű könnyeket fog hullatni? Az önfeláldozás szelleme bizonytalansággal megsejtette vele a szenvedést is.

Harangzúgás s a városbeliek lelkesedése mellett folytatták útjukat Szandecből Krakkó felé. Érkezésük híre mindenütt megelőzte őket, s mindenütt megismétlődött a hódolat megnyilvánulása. Krakkóból a legmagasabb méltóságok s a nép ezrei vonultak elébe Vojnicsba,

hogy már itt fogadják úrnőjüket. Sokat a kíváncsiság vitt, hogy meggyőződjenek róla, hogy nem túlzottak-e a magyar királyleány ritka szépségéről szárnyra kelt hírek; de a valóság felülmúlta mindnyájuk várakozását.

Vojnics sokkal kisebb és szűkebb volt, semhogy képes lett volna annyi embert befogadni. Amiért is az üdvözlések és rövid pihenés után az óriási kíséret tovább folytatta útját, hogy minél hamarabb elérjék az ország fővárosát.

Mihelyt a legelső hír megérkezett, hogy a menet már a város alá közeledik, a csatarendben sorakozó lovagok s a főrendek élén maga Boleszló is megindult az anyakirálynéval s a krakkói püspökkel együtt, hogy a város előtt fogadja menyasszonyát s ünnepélyesen vezesse be székesvárosába azt, kit Isten küldött neki segítő társul egész életére.

A királyi jegyesek a legszívélyesebben üdvözölték egymást. Boleszló szíve tele volt örömmel, hogy most mint menyasszonyát fogadhatja azt, kit mint kis leánykát tíz év előtt nővére, Szalómea Krakkóba hozott. Gzsemiszlava is anyai szeretettel ölelte meg s halmozta el csókjaival Kingát, kit Isten arra választott ki, hogy mint utódja, királyné legyen fia oldala mellett.

Az üdvözlő beszédek után megindult a menet a város kapuin keresztül a királyi vár felé. A lengyel Róma minden templomában megszólaltak a harangok, míg csak a menet fel nem ért a Váuel-dombra, melyen a királyi vár épült. Itt Kinga a hódolat újabb megnyilvánulását fogadta, míg végre a hosszú út után megpihenhetett új otthonában.

Közben elérkezett az esküvőre kitűzött idő. A székváros újra fényt öltött s megtelt egyházi és világi előkelőségekkel és vendégekkel, kik az ország minden részéből siettek az ifjú királyi pár esküvőjére. Az esketést fényes segédlettel a krakkói püspök végezte. Tizenkét napig tartottak a lakodalmi ünnepek. Királyi bőkezűséggel vendégelték meg az előkelő vendégeket a kastélyban, a környékbeli nép számára pedig ételekkel megrakott asztalok voltak felállítva a tágas piacon, s a király kiadta a parancsot, hogy legyen bor, sör és mézbor, amennyi kell. Mindennap lovagjátékot rendeztek, melyen a fiatal lengyel lovagok versenyeztek egymással a dicsőségért az előkelő családok úrasszonyai s leányaik egész serege előtt.

Ezen lakodalmi ünnepek alatt Kinga volt központja azon tiszteletnek és hódolatnak, mellyel a lengyel nemzet rendjei a királyi trón elé járultak. Trónon ülve férje mellett fejedelmi diadémával fején gazdag öltözetben fogadta a küldöttségeket. Úgy külső megjelenése, mint szerény és nyájas viselkedése mindenkire megnyerő benyomást tett. Aki látta és hallotta őt, már meg is szerette.

Kinga ezen napok alatt is megőrizte szíve alázatosságát s a legkevésbé sem vakította el őt sem az ünnepek külső fénye, sem az alattvalók őszinte hódolata. Lelke isteni Jegyesével folyton egyesülve maradt s bízott benne, hogy isteni bölcsessége szerint mindent úgy fog elintézni, hogy szüzességi fogadalmát is megtarthassa. Az esküvő napján Boleszló szeretete jeléül felszólítja ifjú feleségét, hogy kérjen tőle bármit, nem tagadja meg tőle. Kinga ezt Isten sugallatának tulajdonítja s csak egyet kér tőle: éljenek egy évig testvéri viszonyban. Boleszló megtartja adott szavát.

Elmúlik egy év, s Kinga arra kéri szeretett férjét, hogy a Boldogságos Szűz iránti tiszteletből tegyék meg ezt még egy évig. Boleszló lelkében küzd a föld s az ég, de győz a kegyelet. Ennek elteltével Kinga Istenbe vetett reménnyel a Szentháromság tiszteletére a harmadik évet kéri tőle. Boleszló megneheztel feleségére s egy ideig feléje sem néz. Majd a gyóntatóatya intelmeivel ostromoltatja, sőt azzal rettentí, hogy elválik tőle s könnyelmű életéért a felelősség majd őt terheli. Kinga aggodalmában mennyei Jegyeséhez menekül; majd a feszület lábánál, majd az oltár előtt imádkozik, s imája győz. Egy napon férje nyájasan közeledik feléje s nevének szívért Isten birtokában hagyja örökre. Mi több, később angyali feleségét utánozva a krakkói székesegyházban a püspök kezébe ő maga is letette az örök tisztaság fogadalmát. Kinga boldogsága nem ismert határt; örült, hogy sikerült neki a királyi palotát názáreti hajlékká varázsolnia.

VI. fejezet. A nép szentéletű anyja

Kinga csakhamar megszerette második otthonát. Magyarországból vele jött nevelője, Miklós mester is, néhány udvarhölgy s szolgálói, kik nem akartak tőle elszakadni. Udvarát azonban igyekezett lengyelekkel kiegészíteni, hogy csak a legkevésbé se nehezteljenek meg reá. Sőt legelső kötelességének tartotta, hogy a lengyel nyelvet megtanulja, hogy alattvalóival anyanyelvükön beszélhessen. Maga Gzsemislava lett nyelvmestere. A legnagyobb szorgalommal látott Kinga új hazája nyelvének megtanulásához s mindenkit csodálkozásra indított a gyors eredmény, melyet tehetsége és szorgalma folytán elért.

Krakkóból nemsokára Korcsinba tette át udvarát, hol anyósával hosszabb ideig tartózkodott. Itt amennyire lehetett, visszavonult életet élt s imádság, kézimunka s az irgalmasság cselekedetei által szentelé meg napjait.

Az Úr Jézus szent szenvedéséről való elmélkedés képezte most is, mint leánykorában, lelkének gyönyörét. Este, mikor már mindenki lefeküdt, ő megkezdte éjjeli imáit, melyet vérig menő fájdalmas önostorozással szokott összekötni, hogy átérezze, mint szenvedett érte isteni Megváltója. Kifáradva a virrasztástól, csak rövid alvást engedett meg magának. Testén éles szöringet hordott. Most is, mint azelőtt, szigorúan tartotta meg nemcsak a rendes böjtöket, hanem a Szűzanya s azon szentek ünnepeinek előestéjén is, kiket különösen tisztelt.

Felhasználva szabadságát s az éji csendet, nem egyszer ment ki egy vagy két megbízható szolgálójának társaságában, hogy meglátogassa a templomokat, s mikor azokat zárva találta, kereszt alakban oda feküdt a bejárat elé, megadva a legméltóságosabb Oltáriszentségben rejtőző Jézusnak a hódolat tiszteletét. Ezen ájtatos kirándulásaitól nem tudta őt visszatartani sem hózivatar, sem szakadó eső, sem vihar, sem dermesztő hideg. Megtörtént, hogy Isten is csodával sietett szolgálójának segítségére azáltal, hogy a templom zárt kapuit megnyitotta előtte.

Mikor egy éjjel tovább maradt a templomban, mint szokott, Gzsemislava, mivel nem jött álom szemére, Kinga szobájába ment, hogy vele beszélgetve töltse el az éj hátra levő részét. Mekkora volt azonban csodálkozása, midőn a szobát üresen találta. Nyugtalanul és megrémülve kereste őt mindenütt. Látva ezt Kinga udvarmestere, ki már többször észrevette távozását, sietve a templomba ment, ahol őt meg is találta, s nem habozott őt meg is dorgálni, hogy meggondolatlan ájtatosságával nem csak egészségének árt, hanem hírnevét is veszélynek teszi ki. Amint Kinga megtudta, hogy anyósa keresi, azonnal félbeszakította imáját és sietett vissza a kastélyba.

Szeretett elmenni Szent Miklós templomába, mely a Nida folyó fölött a városon kívül feküdt; részben azért, mert nagyon tisztelte a fiatal leányok ezen pártfogóját, de meg azért is, mert szabadon adhatta át magát az imádságnak és az elmélkedésnek ezen a városi emberektől nem igen látogatott helyen.

Megtörtént egyszer, hogy egyedül ment ki éjjel szokásos szentséglátogatására, s csak reggel felé tért vissza, mikor már az emberek jártak-keltek az utcákon. Az Úr Jézus azonban, hogy szolgálóját az emberek gyanújától megőrizze, ködbe burkolta őt s így észrevétlenül térhetett vissza a királyi kastélyba.

Megindító istenességével, a bűnbánat és önsanyargatás szellemével boldog Kinga a szegények és betegek iránti nagy irgalmasságát kötötte egybe, kiket gazdagon támogatott megédesítve helyzetüket. Nem várta míg kérésükkel a kastély küszöbén megjelennek, hanem ő maga kereste fel őket s ellátogatott gyakran a külvárosokba, a valódi nyomor síkátoraiba és odúiba is. Amennyire lehetett, ott helyben segített a bajon, amennyiben pedig a magával vitt élelmiszer nem volt elegendő, volt rá gondja, hogy a kastélyból pótoltsák. Udvarhölgyei társaságában mindennap meglátogatott egy-egy kórházat vagy szegényházat, hogy saját szemeivel győződjék meg róla, hogy megvan-e mindenük ezen szegényeknek. Jótékonyágát

mindig a vigasztalás szavaival kötötte össze, buzdítva őket szenvedéseik türelmes elviselésére. Oly meghatóan tudott nekik az Úr Jézus szenvedéseiről beszélni, hogy a szegények egészen megkönnyebbültek szavainak hatása alatt s áldották az Istent, ki királynéjukban vigasztaló angyalt küldött hozzájuk.

Udvarhölgyei között voltak, kik bosszankodtak azon, hogy a lengyel királyné saját kezével teszi a betegeknek a legalacsonyabb szolgálatot. Ez az elégedetlenség gyakran mély panaszba ment át, különösen mikor Kinga fekélyes vagy éppen bélpoklos betegeket látogatott meg s látniok kellett, mint tisztogatja saját kezével a gennytől és poklosságtól megtámadott testrészeket. Az elkényeztetett udvarhölgyek megjegyzéseire s olykor már a tisztelettel is ellenkező szemrehányásaira angyali szelídséggel Kinga így felelt: „Miért ne tennők meg az Úr Jézusnak ezen szívességet, ki minket az ő legdrágább vérével bűneinknek sokkal utálatra gerjesztőbb bélpoklosságától és sokkal ragadósabb fekélyeinktől, ami gonosz szokásainktól tisztít meg.”

Egyszer Novikorcsonból Pacanovba utaztában Boldog Kinga megpillantott egy embert, ki tetőtől talpig a legutálatosabb bélpoklossággal volt elborítva, olyannyira, hogy teste egyes helyeken már rohadt is és búzlott. Az út mentén feküdt a nyomorult az emberektől elkerülten, mert mindenki félt és undorodott hozzá közeledni. Boldog Kinga megparancsolta a kocsisnak, hogy álljon meg; kiszállt és fölemelve a nyomorultat a földről odavezette a kocsihoz, térdeire fektette s a legnagyobb figyelemmel törölte le fekélyeinek gennyedő nedvességét, s a sebeket bekötözte finom gyolccsal. S midőn az előkelő udvarhölgyek felháborodva és iszonyodva fordultak el tőle félve, hogy a baj rájuk ragad, így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Az Úr Jézus, ki így szólt: „Amit egynek ezen legkisebb atyámfiái közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek” (Mt 25,40) – megtart bennünket jó egészségben.” S így is lett.

Az emberek dicséretének elkerülése végett Boldog Kinga a szegényeket és betegeket is gyakran éjjel látogatta meg. Az őt kíséző szolgálóleányokat gazdagon jutalmazta meg azért, hogy megosztották vele ezen kellemetlen és fárasztó kirándulásokat. A pokoli lelkek is elhatározták, hogy az éjjeli sötétségből hasznot húznak. Nem egyszer támadták meg a szentéletű királynét és kíséretét mint dühös vadállatok vagy mint fegyveres banditák. Az ily jelenésektől megrémült szolgálóleányait Boldog Kinga a vigasztalás szavaival nyugtatta meg, a gonosz lelkeket pedig a szent kereszt jelével szélesztette szét.

Tetszett a jó Istennek még más csodával is kinyilvánítania, hogy mily kedvesek neki Boldog Kinga irgalmassági cselekedetei. Midőn egyszer megbetegedett egy főúrnak leánya, kinek Pzseclava volt a neve s kivel Kinga bizalmas barátságban volt, gyakran meglátogatta őt. Midőn egyik alkalommal Kinga megcsókolta a beteget, ez egész testén nemsokára bizonyos viszketegséget érzett. Kis idő múlva arca is feldagadt s lassankint a bélpoklosság félreismerhetetlen jelei mutatkoztak rajta. Mikor ezt a körülállók észrevették, a szörnyülködés kiáltásába törtek ki s Pzseclava heves kifakadással kezdte átkozni Kingát. Kinga mikor ezt meghallotta, azonnal felkereste őt s szeretetteljesen újra megcsókolta, mire a bélpoklosság jelei azonnal eltűntek arcáról s rövid időn belül teljesen meggyógyult. Pzseclava felkelvén betegyából a királyné elé sietett, lábai elé vetette magát s a főurak és hölgyek jelenlétében kért tőle bocsánatot, hogy meggondolatlan felhevülésében annyira megsértette.

Soká tartana, ha mind fel akarnók sorolni a szent királyné jócselekedeteit. Ezen néhány leírt esetből látható, hogy igazi anyja s oltalmazója lett a reája bízott népnek. Szívesen fogadott mindenkit, kegyesen beszélt mindenkivel, gazdagon támogatott mindenkit szükségében.

Üdvös befolyást gyakorolt férjére is, ki természeténél fogva heves és indulatos volt, az ő befolyása alatt azonban jelleme egészen átalakult, s bár igazságos, de szelídlelkű uralkodója lett népének.

VII. fejezet. A tatárok betörése

Eljött az idő, midőn Lengyelország nagyon is érezte, mily szüksége van Kingára, s mily hasznos az egész nemzetre nézve Boleszlónak vele való házassága. Kinga nem sokára tanúja lett a szenvedések egész sorozatának, mely a szerencsétlen népre nehezedett.

Alig töltötte el lengyel földön a második karácsonyt, mikor jött a rettenetes hír, hogy a tatárok betörték Oroszországba, elfoglalták Kievet s útjukban tűzzel-vassal mindent elpusztítva vonulnak Lengyelország felé. Az ég is mintegy figyelmeztetni látszott a bekövetkezendő szenvedésekre a népet. Tüzes fénycsóvák voltak ugyanis láthatók a keleti égbolton, melyek éjjel még fényesebben világítottak. A rémület lett úrrá mindenütt. A templomokban Isten oltalmáért imádkoztak s szorongva várták, hogy mihez fog kezdeni e rettenetes veszedelemmel szemben a király.

De mit tehetett szegény Boleszló, kinek sem elegendő pénz, sem elegendő idő nem állt rendelkezésére. Sereget kellett volna toboroznia, de üres volt a kincstár. Ezen kétségbeejtő helyzetben Boldog Kinga volt az egyetlen menedéke a nemzetnek; odaadta a háborús szükségletek fedezésére hozományát. Ezen a pénzen Boleszló gyorsan sereget toborzott s őket küldte a tatárok ellen. A hadi szerencse azonban nem kedvezett a lengyel seregnek, mert a tatárok oly hadi cselekkkel éltek, melyekhez ők nem értettek. Hmjelnik és Vjelkiturszk alatt a lengyelek kétszer szétszórattak s a tatárok felégették a legfontosabb várakat: Lublint, Szandomirt és Krakkót, útközben mindenkit legyilkolva, aki még életben maradt. Boleszló nem tudván az ellenségnek eredményesen ellentállni, feleségével együtt Podolinba menekült, mely akkor Lengyelországhoz tartozott. A tatárok elpusztították Lengyel-Sziléziát, megverték a keresztény seregeket, melyeket Szent Hedvig fia, Jámbor Henrik herceg vezetett, ki Lignica alatt el is esett, s ezután visszafordulva Morvaországon keresztül Magyarországra törtek be, mely gazdagsága miatt főcéljuk volt a tatár hordáknak. A Sajó folyónál a magyar seregek is vereséget szenvedtek s IV. Béla királynak is futásban kellett menedéket keresnie.

Boleszló nem érezvén magát biztosnak Podolinban, a Dunajecen túl fekvő Pjenini várába menekült, mely természetes erődöt képezett. A vár ugyanis a legrettenetesebb szakadék fölött épült, úgy, hogy azt lehetett volna hinni, hogy nem is emberi, hanem angyali kezek helyezték oda. Boldog Kinga megosztotta férjével a nehéz vándorlást.

A nép ezen menekvést élénken megtartá emlékezetében s legendás elbeszéléssel övezé, mely szerint könnyeit hullatva jött Kinga a rettenetes meredek sziklákön keresztül mezítláb, melyeken előbb lábbeliben sietve elcsúszott. Mivel lábait megsebezte, az ösvényt, melyen haladt, vérével és könnyeivel jelölte. Ahova könny hullott, ott fehér, ahova vér csöpögött, ott piros szegfű nőtt ki a földből. Az első kőre pedig, melyet mezítelen lábaival érintett, rányomódtak lábnyomai. S azon kő alatt, melyre leült és keservesen sírt, keserű ízű vízforrás fakadt.

Miután a tatárok főserege dél felé nyomult, visszatért Boleszló a leégett Krakkóba. Mivel azonban a tatárok egyik rabló portyázó serege megint Krakkónak tartott, újra menekülnie kellett s feleségével együtt a Szandec alatt levő Kadcsa várába futott. Mikor végre a tatárok Magyarországot kirabolván gazdag zsákmánnyal megrakodva rendes tartózkodási helyükre tértek vissza, Boleszló is végleg visszamehetett székvárosába, hogy a rommá égett s pusztasággá tett lengyel földet újra rendbe hozza.

Le lehetne-e méltóképpen írni, hogy mi ment végbe a szent királyné érző szívében, midőn szeretett népének fővárosát romokban s Krakkónak mindenükből kifosztott lakóit a leégett város romjain siránkozva látta? Az ország ezen rettenetes elpusztulása után, midőn a lakosság éhségre és nyomorra volt kárhóztatva, a szent királyné mindjárt mint az irgalmasságnak valódi angyala jelenik meg, kit Isten küldött a lesújtott nép vigasztalására. Nem kímélve még kincstárában megmaradt garasait, ahonnan csak bírt, élelmiszert vásárolt össze s osztatott szét mindenütt s így

emberfeletti munkájával sikerült is az éhhaláltól megmentenie a lakosokat. Oltalma és gondoskodása folytán a nép helyzete lassankint mindenütt tetemesen javult s a jómód kezdett ismét visszatérni. Az egész nép mindezek után csak annál inkább ragaszkodott az ő kegyes úrnőjéhez.

Így lett Boldog Kinga férjének valóban segítő társa a királyi trónon.

VIII. fejezet. Látogatás Magyarországon. Boldog Kinga gyűrűje

Kinga szentségének és sok jócselekedetének híre mind messzebb terjedt s elhatott a Tátra hegységen is túl, s eljutott a tatárjárás alatt szintén sokat szenvedett magyar király és királyné füleihez is. A boldog szülők büszkék voltak arra, hogy olyan leányuk van, ki idegen országban családjuk dicsősége lett. Nem csoda tehát, hogy hő vágy támadt szívükben szeretett leányuk után, hogy újra láthassák s szívükre ölelhessék. 1248 körül valóban küldöttséget menesztettek Lengyelországba, mely királyi üdvözlőket vitte a lengyel királyi párnak s azon óhajuk kifejezését, hogy várva várják legközelebbi látogatásukat, mellyel a magyarokat megtisztelnék. Boleszló nem utasíthatott vissza ily édes kötelességet, hogy hálás legyen apósa iránt ily istenfélő asszonyért; azonban az ország különböző részében uralkodó nyugtalanságok nem engedték meg neki, hogy hosszabb ideig elhagyja országát. Hogy tehát a szülők óhaját mégis teljesítsék, Kinga férje nélkül kelt útra megfelelő kísérettel hazája felé.

Kingának azonban mindenképpen nehéz volt elhagynia az országot. Bármennyire vonzotta is őt szíve szülőföldje felé, mégis félt, hogy talán elutazása által fogadott hazája iránti kötelességeit hanyagolja el. Félt, hogy az ő szeretett népe távolléte alatt valamely kárt szenved, s főleg a szegények, a betegek s az öregek érzik meg, hogy anyjuk elhagyta őket. Nem kevésbé aggódott amiatt is, hogy utazásának idején, valamint szüleinél való tartózkodása alatt mindennapi imáit, vallásos gyakorlatait s önmegtagadásait jórészt abba kell hagynia. Csak férjének érvelései voltak képesek eloszlatni az istenfélő Kinga kétségeit.

Krakkóból való elutazása a magyar határ felé ismét igazi diadalmenet volt. Minden városból s faluból özönlöttek a lakosok, hogy szeretett anyjukat üdvözöljék, akitől oly sok jót nyertek. Nem kevésbé szíves fogadtatás várta őt magyar földön. Itt is szeretettel üdvözölték őt mint rég nem látott földijüket.

Ki képes leírni azt a megható jelenetet, midőn a szülők fogadták legdrágább leányukat? Örültek az egész udvarban Kinga megérkezésén. A király volt legbüszkébb leányára. És mivel a magyar nép is vágyott reá, hogy láthassa az angyali királynét, körülutaztatta leányát a magyar föld különböző vidékein, személyesen mutatva meg neki a gazdag városokat és kastélyokat, a híresebb székesegyházakat és templomokat, valamint az arany-, ezüst- és sóbányákat.

Ezen utazásuk közben bizonyos Pál nevű főrend vendégei is voltak. A főrend a király és leánya tiszteletére nagy lakomát rendezett, melyre számos vendég volt hivatalos. Kinga szokása szerint nem sokáig időzött a vendégek között, hanem mihelyt tehette, visszavonult szobájába s imába merült. Imájából egyszerre belső sugallat riasztja föl s Kinga megérti, hogy atyja élete e pillanatban veszélyben forog. Gyorsan fölkel, magához vesz néhány vitézt a várban levők közül s az étkezőterembe siet, hol éppen akkor ránt kardot harminc összeesküvő a király élete ellen. Kinga belépte megzavarja őket. Ő szelíd tekintet vetve rájuk atyját kézen fogja és az összeesküvők sorai közt kivezeti a teremből. Ezek egy ideig megkövültén nézik a jelenetet, azután lovaikra kapva elhagyják a várat. Könnyekkel szemében adott hálát a jó Istennek és leányának az atya élete megmentéséért.

Villámgyorsan terjedt el a hír a székvárosban s az egész országban, hogy Kinga asszonykezeléssel mentette meg a király életét. Midőn pedig utazásukat befejezve visszatértek, az ország méltóságai fogadták őket, hogy üdvözöljék urukat, hogy ily csodálatos módon menekült meg a biztos haláltól s hogy megköszönjék a bátor leánynak, hogy megmentette az ország számára a király életét.

Boldog Kingának Magyarországon való tartózkodása idejéből maradt fenn boldog Kinga gyűrűjének legendája.

A Magyarországon tett utazás közben a király leányával a regényes mármarosi hegyekbe is kirándult, hol már akkor is igen gazdag sóbányák voltak. A király a bányászok munkájának megtekintésével örömet akart szerezni kedves vendégének. A bányászok szokatlan munkája nagyon gyönyörködtette a királyleányt. Azon földhöz való élénk ragaszkodása azonban, mely a hegység túlsó oldalán feküdt, ráncokat varázsolt a királyné homlokára e gondolatra: miért nem bővelkedik a lengyel föld is az Ég ily nagy áldásában? A lengyeleknek ugyanis akkor még nem voltak sóbányáik, csak az a só volt ismeretes, melyet főtt sónak neveztek, s melyet sós forrásokból nyertek.

Gondolatait Kinga szavakba öntötte s így szólt atyjához: „Atyám add nekem e sóaknát s engedd meg, hogy innen Lengyelországba vigyék a sötömböket.” Mit nem is tett volna meg Béla király az ő szeretett leányának. „En jó és legdrágább leányom – felelé neki – örömmel neked adom, vedd birtokodba!” Kinga megörülve ennek, pillanat alatt lehúzta ujjáról arany gyűrűjét s a hegy birtokba vételének jeléül bele dobta a sóaknába.

Midőn tehát visszatért Lengyelországba, sóval megrakott kocsik is mentek vele, valamint hozzáértő magyar bányászok, kiknek lengyel földön kellett só után kutatniok. Kinga Bohna vidékét jelölte ki számukra s meghagyta nekik, hogy itt keressenek sót. Hosszú bányászás után kiástak a bányászok egy mély tárnát s midőn a talaj kőkeménységű lett, egy tömböt vágtak ki belőle. Felhozták a tömböt a magasba s mindnyájuk örömére kősót láttak maguk előtt, mely a naptól úgy fénylett, mint a kristály. A bányászok egyike kalapácsával reá vágott, a tömb elrepedt, s csodák csodája: közepéből kiesik ugyanaz a gyűrű, melyet Kinga dobott a mármarosi hegyekben a sóaknába.

A nép öröme csodálkozással párosult. Kinga neve szájról szájra járt. A kősó fellelését az ő szentségének tulajdonították, melyet Isten e csodával jutalmazott meg. És bányásza e nemzet e sókincseket Vjelicskában és Bohnában, bányásza már hatszázötven éve, s e vidék lakói, főleg a bányászok, azóta Boldog Kingát mint védőszentjüket tisztelik.

IX. fejezet. Boldog Kinga visszatér Lengyelországba és folytatja áldásos működését. Szaniszló vértanú püspök szenttéavatása

Boldognak érezte magát Kinga szülőföldjén az öt tisztelő magyar nép között, mely oly szívéllyességgel mutatta meg forró szeretetét volt királyi hercegnője s földije iránt; de a lelkiismeret szava elhagyott gyermekei, a szeretett lengyel nép közé hívta vissza. Palástolás nélkül nyilvánítá ki ezt szüleinek. Kérték, könyörögtek neki, hogy maradjon még, de ő azt felelte erre, hogy már úgysis meghosszabbította Magyarországon való tartózkodásának idejét.

Alig terjedt el a hír, hogy a szentéletű királyné felkészült, hogy visszamenjen Lengyelországba, mindenki sietett, aki csak tehette, a székvárosba, hogy még egyszer láthassák őt s hallhassák angyali ajkáról a vigasztalásnak s a jóra lelkesítésnek szavait, s hogy még egyszer megcsókolhassák azt a kezet, mely megmentette az ő jámbor királyatyjuk életét. Senki sem jött üres kézzel, mindenki ajándékkal járult eléje. A mágnások drágakövekkel kirakott dísztárgyakat, arany és ezüst gyertyatartókat, serlegeket, tálakat s egyéb edényeket ajánlottak fel neki. A püspökök és papok drága monstranciákat, kelyheket, kereszteket, miseruhákat, misekönyveket s egyéb templomi tárgyakat hoztak, miket a vallásos királynénak a lengyel templomok részére ajánlottak fel. A nemesek s az egyszerű nép fiai is versenyeztek a bőkezűségben s a tőlük telhető ajándékokkal siettek eléje, hogy legyen mit szétosztania második hazájában. A magyar nép általános áldozatkészségének ezen fenséges művét a király feleségével együtt igen nagy összegű arany és ezüst pénzzel koronázta meg.

Boldog Kinga mozdulatlanul állt, mintha elragadtatásban lett volna, csak bőségesen folyó könnyei tanúskodtak mély megilletődéséről. Távoly volt tőle e pillanatban a legkisebb hiúság is. Nem tulajdonítá sem ezeket a drága ajándékokat, sem a szeretetnek a magyar nép részéről történő ezen szívélyes megnyilvánulását az ő érdemeinek. Erősen hitte, hogy mindezt a jó Isten csinálja a szerencsétlen lengyel nép számára, mely uralkodójához való ragaszkodása miatt az ellenséggel folytatott sok évi harcokban mindent elvesztett. A romba döntött lengyel templomok és zárdák, a jogtalanul megkárosított városiak és falubeliek, annyi vereség által tönkrement családok számára tehát örömmel fogadta el ezen gazdag ajándékokat a magyar néptől s a királyi családtól. Ezen szellemben s ily érzelmmel mondott hálát mindenkinek csendes könnyel, édes tekintettel és szívélyes szóval: „Köszönöm nektek, drága szüeim, köszönöm nektek, méltóságos uraim, tiszteletreméltó földieim, az én szeretett és szerencsétlen népem nevében!”

A búcsúzás megindító jelenete után, melyet nehéz volna vázolni, lelkében azon boldog reménnyel tért vissza Kinga Lengyelországba, hogy a Magyarországból hozott kincsekkel legalább részben képes lesz enyhíteni a nép nyomorát. Alighogy lengyel földre értek, megnyitotta Kinga a magyar ajándékokkal teli ládákat s szabad folyást engedve irgalmas szíve érzelmeinek, törekedett a legszembeötlőbb nélkülözést megszüntetni; bár mértéket kellett szabnia szeretetének az okosság törvénye szerint és arra is gondolnia, hogy a szerencsétleneknek még ezrei várnak támogatására.

Megérkezvén végre hosszú, fárasztó utazás után a krakkói várkastélyba, szobájában a kereszt lábaihoz veté magát s hosszan, igen hosszan merült el forró imádságba, hálát adva isteni Jegyesének a sok kegyelemért és jótéteményért, melyekkel őt szülőföldjére való utazása alatt oly kegyesen elhalmozta. Hálát adott neki, hogy szerencsésen hazaérkezett házi otthonába, hol most újra az imádságnak s saját lelke megszentelésének szentelheti minden idejét. A legnagyobb buzgalommal látogatta meg újra szegényeit, ápolta betegeit, sietett segítségére mindennemű szenvedőnek. Újra sorra látogatta a templomokat és a zárdákat, s szorgalmasan kikutatta, hogy nem hiányzik-e valahol monstrancia, kehely, cibórium, kereszt, miseruha és egyéb

istentisztelethez szükséges tárgy. S ahol csak észrevette, hogy nagy a szegénység és hiány van templomi felszerelésben és fehérműben, ott sietett Kinga bőkezűen felékesíteni az Isten hajlékát. Hasonló leleményességgel kutatta ki, hogy nem üres-e a zárda éléskamrája s nem szenvednek-e éhséget az Istennek szentelt lelkek s hogy van-e megfelelő ruházatuk. Felfedezvén az e tekintetbeli hiányokat, ellátta a zárdát az élethez elkerülhetetlenül szükségességgel. Az anyagi nyomornál sokkal inkább sajnálkozott boldog Kinga népének erkölcsi nyomorán. Ha valamely nyilvános bűnösről hallott, azt többé emlékezetéből és oltalma alól ki nem bocsátá. Imádkozott érte a szent mise alatt s a szent áldozás után; otthon is folyton az illető forgott eszében. Ha ment valahová, még útközben is fohászokat menesztett Isten elé azok lelke üdvéért, kiket megmenteni akart. Nem ritkán egész éjjeleket töltött el a kereszt alatt, kérve a megtérés, a bánat s a jó gyónás kegyelmét a bűnösök számára. Ilyen szándékkal látott az irgalmasság különféle cselekedeteihez, hogy ezek által is csak gyorsítsa és megkönnyítse a bűnösök megtérését. S Isten Kinga apostoli buzgalmát kegyesen fogadta és sok lelket ajándékozott neki, kik különben elkárhoztak volna.

A Krakkóhoz közeli Vojcsában élt egy gazdag Péter nevű nemes, ki igen embertelenül bánt feleségével. Folyton üldözte szegényt s durvábban bánt vele, mint utolsó cselédjével. Nemcsak hogy a legnagyobb gorombaságokat kellett tőle eltűrnie, hanem akárhányszor még tettleg is bántalmazta, sőt éhezettette is feleségét. A szegény asszony mindezt szelíden és türelemmel viselte el egyedül az isteni Gondviselésbe vetve bizalmát. Egy alkalommal azonban annyira feldühödött a vadállatias ember ellene, hogy a nemesi lakból a ház végén levő mellékhelyiségbe a szolgaszemélyzet közé kergette ki, s ráparancsolt, hogy be ne merje tenni többé a lábát a családi lakba. Ennek híre Krakkóba is eljutott Boldog Kinga füléhez, ki ezen felháborodva azonnal útra kelt több udvari nemes kíséretében Vojcsába, s egyenesen a nemesi kúria udvarára hajtatott. Gyanítva Péter, hogy mi végre jön a királyné az ő házába kísérettel, elhatározta, hogy minden erejéből védekezni fog. Kiállt várának udvarára kirántott karddal s vele együtt fegyveres alattvalói. A királyné udvari embereinek egyik része megijedt a vakmerő Péternek kihívó magatartásától, másik része pedig félt megszakítani a hatalmas nemessel eddigi barátságos viszonyát. Látva ingadozásukat Kinga, ő maga lépett egyedül a kevély nemes elé s merően szemébe nézve a fejedelmi komolyság egész erejével így szólt hozzá: „Péter! Hát csakugyan nem félsz már te az igazságos Isten ítéletétől? Pedig ha meg nem térsz, már e világon fog elérni az ő bosszúja s elődeid nemesi házáat nagy szégyen fogja érni. Nagy botrányt okoztál a nemes lengyel lovagoknak, s hacsak őszinte bűnbánattal jóvá nem teszed amit eddig tettél, Isten örök büntetését ki nem kerülöd!”

Péternek kiesett kezéből a kard. Úgy állott a királyné előtt, mint a gonosztevő, akit tetten értek. Kinga szavai megrendítették lelkét s a kegyelemnek nem tudott tovább ellenállni. Úgy saját kísérete, mint az udvari lovagok előtt kijelentette, hogy feleségét az elszenvedett bántalmazásért megköveti s ezután megbecsüli és szeretni fogja, amint ezt az Úr oltáránál megfogadta. Ígétét meg is tartotta.

* * *

Nem volt elég Kinga fenségesen érző szívének, hogy népét lelki-testi szükségleteiben támogatta. Mennyei védőszentet is akart adni Lengyelországnak. Követeket küldött IV. Ince pápához s kérte őt, hogy Szaniszló krakkói püspököt, ki kétszáz évvel ezelőtt, II. Boleszló király uralkodása alatt élt, iktassa a szentek sorába.

II. Boleszló ugyanis az egész ország botrányára nyilvánosan erkölcstelen életet élt elnyomva alattvalóit s visszaélve velük. A szentéletű püspök a királyt többszörösen megintette s mikor ez sem használt, kiközösítette. Ez oly dühbe hozta a királyt, hogy midőn Szaniszló a székesegyházban, mely most a pálosok temploma, misézett, s a király beléptére a misét félbeszakította s egy mellékkápolnába vonult vissza, a szent püspök fejét, mivel testőrei ismételt

parancsára sem merték megölni, saját kardjával hasította ketté. Erre VII. Gergely pápa is kiközösítette őt, mire alattvalóitól elűzve a trónt s az országot el kellett hagynia. Ez 1079-ben történt. Isten a vértanú püspököt halála után sok csodával dicsőítette meg.

A pápa hajolt boldog Kinga kérésére, s miután a szenttéavatási pör befejezést nyert, 1253-ban Szűz Mária születése napján Szaniszlót szenttéavatta s Lengyelország védőszentjének jelentette ki. A követek elébe, kik Rómából a szenttéavatási okmányt hozták, kiment egész Krakkó. Diadalmeneten a céhek zászlói alatt vezették be a követeket a székesegyházba, hol a püspök megvizsgálta az iratokat s szent Szaniszló csontjai átvitelének ünnepélyét 1254. május 8-ára jelölte ki. Egész Lengyelország felkészült erre az ünnepélyre, melyről így ír a történetíró:

Ez a nap azon kor legszebb napjai közül való volt. Fényessé tette a megszámlálhatatlan nép áradata, mely Lengyelország minden részéből, sőt Magyarországból is oda sereglett. A székváros falai nem lévén képesek a népet mind befogadni, tábort ütöttek a körülfekvő mezőkön. A meghatározott napon fényes menet indult meg Szent Szaniszló székesegyházából, hol eddig csontjai pihentek, a Vável dombon levő új székesegyházba ájtatos énekek hangja s harangok zúgása mellett. A gyertyák fénye, a tömjén füstje, a falusi egyszerű öltözet mellett a püspöki dísz, a hercegek palástja s a lovagi sisakok s vérték ragyogása emelték az ünnep fényét, melyen a főrendek és a hercegek élén maga a király is megjelent.

A püspökök Boldog Kingával együtt, ki ezt kitüntetésnek vette, megmosták borral a vértanúnak csontjait. Ezután megmutatták a szent ereklyéket a népnek. A jámbor elragadtatásnak örömkialtása rezgett át a levegőn s ezer és ezer kar emelkedett az ég felé. Azután szétszították az ereklyéket a legnevezetesebb székesegyházak, plébániák és zárdák templomai számára. A krakkói székesegyháznak megmaradt a fej a karokkal és a testnek már porrá vált része. Az ereklyetartót, melybe ezeket tették, Kinga díszes foglalatba helyezte, melyet saját kezével hímzett arannyal, ezüsttel és drágakövekkel kirakva. Az ünnepély végén a szent ereklyéket a székesegyház hajójának közepén levő oltárán helyezték el, ahol azóta nyugszanak.

X. fejezet. Boldog Kinga megalapítja Ószandecben a klarisszák zárdáját

Boleszló király látván feleségének lángbuzgalmát, mellyel alattvalóinak úgy ideiglenes, mint örökkévaló boldogításán fáradozott, nem kímélve főleg a tatárjárás idején még menyasszonyi hozományát sem, elhatározta, hogy részben szeretetének és hálájának jeléül, részben pedig, hogy még több jót tehessen, egy óriási kiterjedésű birtoknak tulajdonjogát ruházza reá, mellyel a királyné mint magántulajdonnal tetszése szerint rendelkezessék. Az 1257. március 2-án Korcsinban tartott országgyűlésen megbeszélvén az ügyet a rendekkel, egy jogérvényes királyi pecséttel ellátott okirat alapján Szandec földjének úrnőjévé tette Kingát. Ezen földterület a szepességi Podolin, Bjecsa és Limanova között feküdt. Az akkori jogszokás alapján az övé lett a szandeci földön fekvő városok és falvak, a kiterjedt erdőségek, a folyók és halastavak, a malmok és legelők összes jövedelme, s mindenki, mint közvetlen úrnőjének, neki volt köteles engedelmeskedni.

Kinga azonban szíve alázatosságában és szeretetében uradalma birtokosául nem önmagát tekintette, hanem a szegényeket s magát az Istent. Az uradalom jövedelme valóban új kincseskamrája lett, mely fölött irgalmas szeretete rendelkezett. A szegények gyámolításán kívül a templomok képezték gondjai tárgyát; hiszen a templomok annak lakóhelye voltak, kit ő szívének egész hevével szeretett. Ugy magán Szandec földjén, mint pedig annak határain túl, sok jót tett a templomok s zárdák felségítésére, amint ezt a középkorban a nagyurak egyáltalában legszentebb kötelességünknek, sőt Isten kegyelmének tartották. Boldog Kinga jótékonyágát különösen a domonkosrendiek Sentháromság-kolostora, valamint zavihoszi és szandomiri kolostoraik, továbbá a zvjezsynyeci premontrei apácák érezték. A legnagyobb ragaszkodással azonban Szent Ferenc rendje iránt viseltetett. E rend fiait bevezette a királyi palotába s megnyerte számukra férjének, Boleszlónak bizalmát is, ki maga is belépett Szent Ferenc harmadik rendjébe. Az ő tanácsára emelt atyja, IV. Béla is Esztergomban a rendnek remek templomot és zárdát, hogy Isten iránti háláját lerója, midőn leánya által csodálatosan megmentette életét.

Régi kedvelt gondolata s hő vágya volt Boldog Kingának, hogy Szandecben két zárdát alapítson, egy férfi-zárdát a ferencrendieknek és egy nő-zárdát Szent Klára leányai számára. Sokat imádkozott, mielőtt tervének megvalósításához fogott volna. Kérte Istent, hogy férjét is bírja hasonló gondolatra. Imáit önsanyargatással párosítá, hogy tervét siker koronázza. Mielőtt azonban szándékát férjének kinyilvánította volna, jól átgondolta, hogy mint közölje azt vele. Midőn azután egyszer jó alkalom nyílt erre, így szólt hozzá: „Látod, édes férjem, mi már valóban előre haladtunk éveinkben s itt az ideje, hogy biztosítsuk örök életünket. Igazán nem szabad kímélnünk sem munkát, sem vagyont, hogy megszerezzük azt az egy drágagyöngyöt, melyet az Úr Jézus említ a gyöngyöket kereső kereskedőről szóló példabeszédében. (Mt 13,46) Csalóka dolog volna üdvösségünknek ezen fontos ügyét barátainkra bízni s valakire hagyatkozni abban, amit mi magunk elhanyagoltunk. Semmiképpen sincs rá szükség, hogy mi ezt elhalasszuk; mert ha életünkben ügyeinket nem biztosítjuk, ha ezen időben, midőn menny és pokol között vagyunk, nem törekszünk a mennybe erőszakkal behatolni és ha megszűnünk hatalmasan kopogtatni, minden bizonytalansággal járunk. A felséges Isten látásától elvettetünk, a bezárt kapu vissza fog tartani bennünket; nem engednek be minket a mennyei Bárány lakomájára, hanem, amitől Isten jósága mentsen meg bennünket, az oktalan koszorús lányokkal örökre elvალasztatunk a megbecsülhetetlen örök jutalomtól. Nem akarva azonban téged, édes férjem, hosszú érveléseimmel kifárasztani, kérlek téged, alapíts egy zárdát fiatal leányok számára, akik tisztaságban szolgáljanak az Úr Istennek és érettünk imádkozzanak. Az Isten tiszteletének ezen hajléka számára az alapot már maga a Gondviselés tette, midőn a te nemes

szívedet és az egész lengyel nemzetét megihlette, hogy a szandeci földet örökre nekem határozótok ajándékba. Itt ebben a városkában kívánom, hogy legyen nekem egy kolostorom, hogy ezen országhatáron összegyülekezessenek úgy Lengyelországból, mint Magyarországból Isten szolgálói, hogy ott szívük magányában megnyugodva dicsérhessék Teremtőjüket.”

Ez a beszéd annyira meghatotta Boleszlót, hogy készségesen belegyezett mindenbe. Még ugyanazon évben hozzálátott ezen mű megvalósításához. Gyorsan emelkedtek a kolostor tágas épületei Krisztus jegyesei, körülbelül száz Istennek szentelt lélek befogadására. A templom tiszta fehér kőből épült a dicsőséges Szentháromság tiszteletére. Valódi remekmű s a Tátra hegység dísze lett.

A zárda nemsokára megtelt áldozatra kész fiatal leányokkal, kik Jézusért örömmel hagyták el otthonukat s mondtak le a világ örömeiről. S a jámbor lengyel szülők örömmel szentelték Istennek gyermekeiket, hogy biztosítsák családjuk számára Isten áldását s az örök javak ígértét.

A királyi pár példáját követték a lengyel főurak és a nemesség is. Mindenki tehetsége szerint óhajtott az Úr eme hajlékában a Magasságbeli tiszteletének emeléséhez hozzájárulni, hol éjjel és nappal ájtatos ének és forró imádság szállt Isten trónja elé. Nemsokára reá Boleszló Prandota krakkói püspöknek tanácsára s valamennyi méltóságnak és úrnak beleegyezésével az újonnan alapított zárdának hozományul a fejedelmi várost, Oszandecet adományozta gazdag vámjával, minden majorjával, földjével, malmaival, erdeivel és legelőivel együtt, melyek Szandec és Lipnica körül, a Dunajec és a Poprád két partján terülnek el. Ezt az egész királyi ajándékot mint „örök és visszavonhatatlan adományt, semmi jogot sem tartva meg önmagának, még a birtokjogot sem, kivéve az oltalom és védelem jogát, odaadja és adományozza és ezen uradalmakat mind kiveszi és felmenti örök időkre minden adó és szolgáltatás és megterhelés alól.”

Ugyanazon időben a város nyugati szélén egy másik zárdát is építettek harminc ferencrendi szerzetes számára, kiknek feladatuk volt a klarisszák s a hívek lelki vezetése. A XVIII. század vége felé ez a zárda áldozata lett II. József szerzet-eltörlésének s falai közé a törvényszéket s a városházát helyezték el. A klarisszák zárdája azonban még ma is fennáll mint Boldog Kinga műve, miről tanúskodik a zárda-kapu homlokzatán a királyi korona.

XI. fejezet. A tatárok második betörése. Boleszló halála

Midőn Boldog Kingának szép reményei már-már megvalósulni kezdtek, tetszett Istennek újabb keresztekkel látogatni meg az ő szolgáját.

1259-ben meghalt Gzsemiszlava, Boleszlónak édesanyja, kiben Kinga azt vesztette el, ki édesanyja helyett édesanyja lett s ki mindenben segítségére volt szent terveinek megvalósításában.

A másik kemény csapás az volt, hogy a tatárok 1260-ban megújították támadásukat Lengyelország ellen s szokásuk szerint újra végigpusztították az országot. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén törtek be Zavihosztba; elfoglalták a várost s a klarisszák ottani zárdája is kezükre jutott. A tatárok a szegény apácáknak csak a gyalázatos rabszolgaság s az irgalom nélkül való legyilkoltatás között engedtek választást. Kivétel nélkül valamennyien, körülbelül hatvanan, elébe tették a halált a gyalázatnak, s így nyerték el a vértanúi pálmát. Zavihoszt alól a tatárok Szandomir alá vonultak; a várost elfoglalták, felgyújtották, a szerzeteseket és apácákat ott is legyilkolták. A lakosokat kikergették a mezőre s ott valamennyit lemészárolták, úgy hogy nemcsak a föld, hanem még a folyó is vörös lett a vértől. Itt halt vértanúhalált Boldog magyar Szádok domonkosrendi szerzetes is rendtársaival együtt. Innen Krakónak vonultak s sorra vették a városokat és falvakat. Mindenütt vér és pusztulás jelezte útjukat. Ellenállásra senki sem mert még csak gondolni sem. Tűrni kellett, mígcsak maguktól ki nem mentek az országból.

Alig múlt el a második tatárjárás, 1266-ban Szvarno Ottó kievi herceg tört be az országba s épp úgy pusztított mindenfelé, mint a tatárok. Kinga aggódva a haza sorsa felett megkettőztette bűjtjeit és önmaga sanyargatását, hogy Istent nemzete iránt könyörületre indítsa. Isten meghallgatta könyörgéseit s erről egy éjjel látomásban biztosította őt. Megjelent ugyanis neki egy éjjel a két szent vértanú, Szent Gyárfás és Szent Protáz s biztosították őt a győzelemről. S valóban azon a napon, mely e két szent vértanú emlékének van szentelve, június 19-én, ütközetre került a dolog. A lengyel katonaság fölött látható volt két harcos férfiú, kiknek megjelenése az ellenség harcsoraiban rettenetes félelmet okozott. A lengyelek fényes győzelmet arattak, Szvarno herceg elesett. Az egész tábor igen sok zsákmánnyal a lengyel lovagok kezére jutott. Még ma is látható a klarissza apácák templomában a sekrestye ajtaján egy kép, mely Boldog Kinga ezen látomását ábrázolja.

* * *

Ily szent s annyi tövissel teljes egyedül az ország s a nép javának szentelt élet közben Boldog Kinga negyven évet töltött már el lengyel földön. Az egész nép tisztelte és magasztalta királynéját. Mindenkinek megdobbant szíve nevének hallatára s csak „szent asszonynak” s „a nép anyjának” nevezték őt a hú lengyelek. A sok csapás nem csüggeszté el a nemzetet, mert érezték, hogy egy látható őrangyal áll őrt az igazságos fejedelem oldalán az ország sorsa fölött.

Egy napon azonban, az 1279. év december 10. napján szomorú hír terjedt el az egész országban: Boleszló meghalt.

Mint kisgyermek kezdte meg az uralkodást 1227-ben s ötvenkét évig ült a lengyel trónon. Halála megdöbbentette az országot s mindenki gyászba öltözött. A legnagyobb volt Kinga fájdalma férje halálán, de Istenbe vetett bizalma s azon tudat, hogy férje mint istenfélő uralkodó élt és halt meg, megerősítették a megpróbáltatás ezen óráiban. Szeretett férjének elvesztése életében fordulópontot alkotott. Életrajzírója a király temetését s a Kinga lelkében végbement változást így vázolja:

Krakkó városa templomainak tornyából szomorú hangon zúgnak a harangok, s hangjuk szomorú visszhangra talál ezrek szívében. Sír az árva nemzet, mert elvesztette atyját és királyát; csüggedés s a jövő félelme rajzolódik az arcokon. A főrendek s a lovagok mély csendben gyülekeznek a királyi ravatal köré. Fénylő fáklyák világa s a harangok szomorú hangja mellett, a világi és szerzetes papság gyászénekétől kísérvé az összegyűlt népnek zokogó sírása és imája közben lassú léptekkel halad Krakkó utcáin és terein keresztül a temetési menet, s mély sír fogadja sötét éjjelébe a lengyelek meghalt atyjának és királyának drága tetemét.

Azonban ki az a két nő, kik Szent Klára leányainak durva csuhájába öltözve a koporsó után mennek? Ők a lengyel föld két illatos virága, két szent testvér: Kinga és Jolán. Kinga, ki szintén özvegy nővérelével vérző szívvel s Isten akaratában megnyugodva zaránksága szeretett társát utolsó útjára kíséri. Mennyei békétől fénylő szemei bőséges könnyekben fürödnek.

De Kinga! hol a te kormánypálcád, hol a te bíborod és koronád, hol a te trónod fényes kísérete? Oh te szegény nemzet! Egy napon veszíted el atyádat és anyádat is. Meghal számodra a te királynéd is, meg a te anyád, meg a te pártfogód...

Hiába kérte őt alázattal a nemzet, a főrendek, a lovagok, az egész nép, hogy vegye át az ország kormányát. Kinga férfiasan és alázatosan így szólt hozzájuk:

„Lengyelek! eddig a ti királynétok voltam, ma azonban Krisztus szolgálója lettem; eddig a ti úrnőtök voltam, mostantól fogva pedig a ti királyotok alattvalója leszek. Igaz, a ti oltalmazótok és anyátok voltam, és ez soha, soha meg nem szűnöm lenni. A zárda falai között eltemetve éjjelnappal értetek fogok imádkozni könyörögve és kérve az Istent, hogy áldja meg szeretett hazánkat, hogy a lengyel név, melyet erény és dicsőség jellemez, az egész világon tisztelettel említettessék. Kérni fogom Istent, hogy szent áldása legyen mindig az ország tanácsosainak gyülekezetén és áldja meg a földműves ekéjét, hogy boldog legyen ez az ország. Kérni fogom őt, hogy Istennek s Isten szent Szülőjének tisztelete felvirágozzék köztetek s mély gyökeret verjen szívetekben. Kérni fogom Istent, hogy úgy kunyhóitokban mint kastélyaitokban folyton uralkodjék az egyetértés, a szeretet és a rend mindig és mindenütt, hogy ártatlanság szenvedő ne legyen köztetek. Lengyelek, elbúcsúzom tőletek, de csak rövid időre. Ne távozzatok el az Istentől s akkor ő össze fog egyszer bennünket újra gyűjteni a másik örök hazánkban, hol azután örökké boldogok leszünk a mi mennyei Atyánk házában.”

XII. fejezet. Kinga nővér

Megcsendült a kis harang az ószandeci zárda kapuján, s kinyílt, hogy befogadja királynéját és alapítóját. Ki azelőtt sorra járta a templomokat és zárdákat, a kórházakat s a szegények kunyhóit rendelkezve az Istentől reá bízott kincsek fölött, most mindentől megválva semmit sem vitt magával a múlt emlékei közül a zárda csendes falai közé, csak Krisztusnak mélyen szívébe vésett keresztjét. Tekintetével még egyszer visszanézett a világra, szíve annyi drága emlékének nagy sírjára, felemelte kezét, s a kereszt jelével megáldotta drága szülőföldjét, melyet nem fog többé viszontlátni soha; szíve ezen döntő pillanatban az öröm és a fájdalom hatása alatt hevesen dobogott, egy sóhaj lebbent el ajkáról s lelke hullámai elcsendesültek, boldog mosoly ömlött el arcán, belépett a zárda küszöbén és Kinga nővér meghalt a világnak.

Itt életének új korszaka kezdődik. Rálépett a tökéletesség útjára. Ő, ki már a világban is tökéletes életet élt, most óriás léptekkel haladt előre. Isten nem is azért hívta meg őt, hogy itt tanulja meg a szentséget, hanem hogy tanítsa azt. Neki már nem volt leküzdeni való hibája, az ő szívét már szenvedélyek nem ostromolták. Még kis leány korában megtanult felettük uralkodni, s a szenvedések viharai megedzették akaratát. Neki a szerzetes élet élvezet volt. Ő örömmel cserélte fel a királyi palotát a szűk cellácskával, selyem ruháit a klarissza csuhával, fejdíszét az apácák fekete fejkendőjével. Itt már senki sem zavarta őt imádságában, vezeklő önsanyargatását szabadon gyakorolhatta.

Kinek parancsára azelőtt egy egész ország hallgatott, az most legkisebb szerzetes nővérenek is örömmel engedelmeskedik; kinek azelőtt egész sereg udvari ember állt szolgálatára, az most a legalacsonyabb zárdái szolgálatra is megalázza magát. Csak egy vágya maradt, hogy keresztrefeszített Jegyese iránti szeretetből önmagát keresztre feszítse. Isten teljesítette hő vágyát, s mint látni fogjuk, nem kímélte meg őt a szenvedésektől a zárdában sem.

XIII. fejezet. A zárda üldözése. – Az új perjelnő

V. Boleszló után unokaöccse, VI. Leskó lett a lengyel király, ki nem volt oly jámbor, mint nagybátyja, sőt nem átalotta megtámadni elődjének azon intézkedését sem, mellyel a szandeci uradalmat a klarissza zárdának ajándékozta. Szerette volna a királyi birtokokhoz visszacsatolni, s ki is terjesztette királyi jogait a szandeci földre, adókat s egyéb terheket róva ki a terület lakóira.

Boldog Kinga előjárói parancsára s az alattvalók panaszán megindulva többszörösen követeket küldött Leskóhoz s boldogult férje emlékére s a jogerős okirat szövegére hivatkozva kérte őt, hogy ne szolgáltatssa ki őket ily igazságtalan eljárásnak. Leskó azonban nagynénje felszólalására semmit sem adott, s a követeket gúnyral és lekicsinyléssel küldte vissza a zárdába.

Kinga erre kénytelen volt a szerzetes rendek védőjéhez, a római Szentszékhez fordulni panaszával. IV. Márton pápa a krakkói püspököt bízta meg az ügy megvizsgálásával. A püspök a pápa nevében felszólította a királyt, hogy egyezzen meg a zárdával. Az egyezkedés keresztül vitelével egy domonkosrendi szerzetest bízott meg. A szerzetes a legnagyobb tapintattal vezette az egyezkedési tárgyalásokat. A főtárgyaláson megjelent a király is tanácsosai s számos nemes kíséretében. A püspök megidézte Boldog Kingát is, ki szent bátorsággal kelt boldogult férje akaratának s a zárda jogainak védelmére. Merészen szemébe mondta unokaöccsének, hogy mennyire ellenkezik a királyi becsülettel az egyházi javak elrablása, s mint vonják magukra Isten büntetését az egyházi birtokok bitorlói.

Leskóra a beszéd mély benyomást tett. Az egyezséget megkötötték, melynek értelmében Leskó külön okirattal erősíti meg a Boleszló által adott kiváltságokat s Boldog Kinga alapítványát, melynek fejében a zárda két kisebb birtokról lemond a király javára.

Kinga, hogy későbbi időkben is megisméltethető hasonló támadásnak elejét vegye, megkérte a szentatyát, hogy ezen egyezményt pápai okirattal erősítse meg. IV. Márton hajolt a kérésre s 1282 júliusában megküldte a zárdának a pápai okiratot, melynek eleje és záradéka ekképpen szól:

„Krisztusban szeretett leányainknak, a szandeci perjelnőnek s a zárdái gyülekezetnek, Szent Klára krakkói egyházmegyebeli zárdájának üdvözetünket és apostoli áldásunkat küldjük...

Hajolva a ti kéréstekre, ami az ügy érdekében jámborul és körültekintve végeztetett, fontosnak és a szeretetnek megfelelőnek ismerte el, apostoli tekintélyünkkel jóváhagyjuk és jelen írásunkkal megerősítjük. Az emberek közül tehát senkinek sem szabad ezen megerősítési okiratunkon változtatnia avagy könnyelmű vakmerőséggel ellene lennie. Ha pedig valaki erre mégis merészkednék, az tudja meg, hogy a mindenható Istennek és a boldog apostoloknak, Péternek és Pálnak a haragját vonja magára.”

E módon sikerült megmentenie Boldog Kingának azt a művet, melyet férjével együtt huszonöt évvel ezelőtt alkotott, mellyel mindkettőjük örök üdvét akarta biztosítani s melynek lelki gyümölcseit ő is mint Istennek szentelt lélek most élvezni volt hivatva.

* * *

Az 1284. év körül meghalt a klarisszák perjelnője. Az új perjelnő megválasztására a káptalanban összegyűlt nővérek a Szentlélek segítségül hívása után egyhangúlag Boldog Kingát választották meg előljárójuknak. Kinga, kinek egyetlen óhaja volt, hogy mint egyszerű apáca Istenben elrejtett életet élve töltse el hátralevő éveit, nővéreinek lábai elé vetette magát s könnyekkel szemében kérte őket, hogy kíméljék meg őt s ne rakjanak vállaira ily nagy terhet és felelősséget. A nővérek azonban rendületlenül megmaradtak választásuk mellett s végre is az

egyházi előljárók parancsolták meg neki a szent engedelmesség erejénél fogva, hogy alkalmazkodjék akarataukhoz. Kinga a Megfeszített keresztjéhez sietett s ott mély imába merülve végre megnyerte lelke nyugalmát s belátta Isten akaratát.

Az új perjelnök már hatvan éves volt. Ebben a korban már rendszerint senki sem rendelkezik azzal a munkaképességgel, melyet valamely fontos tisztség betöltése megkövetel. Egyedüli vizsgatársa azon meggyőződése volt, hogy nemcsak hogy nem pályázott e tisztségre, de mindent megtett, hogy elhárítsa magától s nem maradt más hátra, mint hogy az isteni Gondviselésre bízson mindent, ki megadja a szükséges kegyelmet annak, kit ő hívott meg valamely munkakörbe. Ezen alázatos bizalma nem hagyta cserben. Szent buzgalommal fogott munkához. Fő gondja volt a szabályok pontos betartása, melyben kora dacára ő adta a legszebb példát. Anyai szeretettel figyelmeztette azon nővéreket, kik valamely szabályt elhanyagoltak. Szavának nem tudtak ellentállni. Nemcsak, hogy el nem idegenített magától egyet sem, hanem valóban mint a szentek, ellenállhatatlan erővel vonzott magához mindenkit. A nővérek őszinte szívvel nevezték el őt szeretett anyjuknak.

A zárdában a legnagyobb szigor és rend uralkodott, de senki sem érezte ezt a szent szeretet szárnyain vitt igát. A nővérek közt fesztelenség, egymás iránti igazi szeretet s boldogság honolt s versenyeztek egymással az alázatosság, az áhítat s az önmehtagadás gyakorlásában. A zárdán kívül is tudta ezt mindenki s így a szandeci klarissza-zárda a szentség hírére emelkedett. Mindezt a kegyelmet az alázatos főnöknő szentsége és imái esdették le az égből.

Nagy gondja volt Kingának arra, hogy gazdag jövedelmük ellenére is ők maguk Szent Ferenc és Szent Klára szellemében a legszigorúbb szegénységben éljenek. Minden fölöslegüket templomok gondozására s a szegények gyámolítására kellett fordítaniuk. Alig volt Lengyelországban templom, mely a szandeci klarissza apácáktól nem kapott volna kelyheket, misekönyveket s egyéb templomi felszerelést, főleg miseruhát és templomi fehérneműt, miket az apácák saját maguk készítettek.

A klarisszák kolostora a szegények menedékhelye lett. Akiknek senkijük se volt, az árvák, az özvegyek a szent perjelnökben anyára és pártfogóra találtak. Itt kaptak ruhát és táplálékot s amire csak szükségük volt. A szegényebb leányok a kolostorból kaptak kelengyét, ha férjhez akartak menni. A szegényeket, ha meghaltak, a zárda költségén temették el. Ravatalukra Kinga saját kezével öntött gyertyákat küldött.

A zárdában Kinga, hogy a nővéreket foglalkoztassa, továbbá, hogy a világiak számára is hasznosakká váljanak, nevelésre kis leányokat is fölvetett, hogy a nővérek őket fegyelmezett életre s szabályozott munkásságra szoktassák. Nem volt ez sem iskola, sem nevelőintézet, hanem csak magánoktatása a zárdába fogadott leánykáknak. Mindazonáltal mindenki iparkodott leánykáját hozzájuk beadni; még a vidéki nemes családok is örültek, hogy a klarisszákhoz adhatják nevelésbe gyermekeiket.

A jó Isten szenvedéseket is bocsájtott reá, miket azonban vigasztalásaival édesített meg.

Történt egyszer, hogy Kinga vigyázatlanságból egy mély gödörbe esett. Ájultán húzták ki onnan a megrémült nővérek s biztosra vették, hogy hosszabb betegség vár reá. Az irgalmas Isten azonban csodálatosan megőrizte őt, úgy hogy az ájuláson kívül semmi más baja sem lett.

Sok jótéteményeért sokan hálásak voltak, sokan azonban nem. Isten, mint a szentekkel egyáltalában tenni szokta, megengedte, hogy cselekedeteit félreértsék, jótéteményeit kifogásolják, meggyanúsítsák és becsületbe vágó dologban meg is rágalmazzák. Akárhányszor azok méltatlankodtak legjobban s viselkedtek a legcsúnyábban, kikkel a legtöbb jót tette. Kinga hallgatott s soha egy szóval sem védekezett a bántalmak ellen. Alázattal engedte magát azon az úton vezetni, melyen az Úr Jézus akarta őt előbbre vinni a tökéletesség útján.

Shokása volt, hogy este, mikor már az egész napi munka után kifáradt, odatérdelt a zárda folyosóján a Megfeszített keresztje elé, mely éppen az ő cellája mellett volt s ott az ő Jegyesének lábainál ajánlta fel Istennek bőséges könnyeket ontva szívének minden fájalmát. Egy alkalommal igen szomorúan s megtörve térdelt a kereszt előtt, midőn egyszerre csak tisztán

érthető hangon e szavakat hallja a kereszten függő Krisztus ajkairól: „Leányom, oltsd magadra a türelem teljes fegyverzetét! Ahányszor e kereszt mellett elmész, mondd el a miatyánkot és a hiszekegyet és nemsokára megszabadulsz a támadásoktól.” Mai napig megvan az ószandeci zárdában az Üdvözítőnek ez a nagy régi keresztje, s a kinyílt ajkak mai napig bizonyítják a csoda megtörténtét.

XIV. fejezet. A tatárok harmadik betörése

Boldog Kinga kormányzása alatt a klarissza-zárda szépen virágzásnak indult, míg nem az 1287. évben híre futott, hogy a tatárok harmadszor is felkerekedtek s betörték Lengyelországba.

A király, VI. Leskó, az első hírré, hogy közelednek a tatár hordák, Magyarországra menekült. A tatárok megtudván a király menekülését, csak annál nagyobb bátorsággal nyomultak előre s az volt a tervük, hogy a királyt elfogják. A Babjagura hegységen keresztül Novitarg felé s a szandeci országúton egyszerre két irányban is üldözték. Így jutottak el Szandecbe is, s mivel a kolostorról azt hallották, hogy a volt királynénak mesés sok kincse van ott elrejtve, elhatározták, hogy kirabolják.

Kinga látva, hogy a zárda gyenge falai nem alkalmasak a védelemre, elhatározta, hogy menekül. A Dunajecen túl feküdt Pjenini erődje; ez volt a kitűzött cél. Isten nevében útra keltek a zárda lakói: hetven apáca, köztük Kinga két édes testvére, Konstancia és Jolán, a ferencrendi szerzetesek, a szandeci papság, több nemes család s a nép egy része. A nők kocsikon, a férfiak lovon tették meg az utat. Szomorú zarándoklás volt ez. Körülöttük már minden oldalról hallatszott a tatárok zajongása; az üldözők némelykor már oly közel voltak, hogy már mindnyájan kikerülhetetlennek vélték a halált. Isten azonban érezhetően örködött felettük, s így hol jobbra, hol balra kanyarodva sikerült a veszélyesebb helyeket elkerülniük. Végre egy Kadcsa nevű faluba értek, hol kissé megállapodtak, hogy kipihenjék az eddigi út fáradsalmait.

Alig pihentek meg azonban valamelyest, egy tatár csorda közelített Kadcsához. Megjelenésük oly hirtelenül történt, hogy szegényeknek még annyi idejük sem maradt, hogy újra felrakodhattak volna a kocsikra. Kocsikat, lovakat hátra hagyva a szegény apácáknak most kíséretükkel együtt gyalog kellett menekülniök sáros és úttalan utakon. Végre elérték a Dunajecet, amelyen átkeltek. De ekkorára a kiállott izgalmaktól, az éhségtől s az út fáradsalmaitól annyira kimerültek, hogy már egy lépést sem voltak képesek tovább menni. Boldog Kinga lovakért küldött a közeli Kroscsjenka községbe. Isten azonban megengedte, hogy az emberek megkeményítsék szívüket s megtagadják a segítséget. Végre egy Krasz nevű földműves, ki a földjén szántott, befogta ökreit kocsijába. A leggyengébbek erre felültek s így végre elértek Pjeninibe. Kinga megköszönte a földművesnek jóságát s Isten áldását kérte reá e szavakkal: „Adja a jóságos Isten, hogy földed mindig bő termést teremjen!”

Az alatt a tatárok köröskörül mindent elpusztítva betörték Szandecbe keresve Kingát s a megmérhetetlen sok kincset. Kinga azonban nem volt sehhol. Kikutatták az egész kolostort, a pincét, az éléskamrát s az épület minden zegét-zugát; feltúrták a földet, átllyukgatták a falakat, de kincset sehhol sem találtak. Boldog Kinga kincstára a szegények zsebei voltak. A tatárok azonban nem hitték el ezt, hanem kikérdezték az ott maradiakat, hogy hol rejtőzött el kincseivel a volt királyné. Megtudván hogy Pjeninibe ment, mint a szélvész kerekedtek föl, hogy bosszút álljanak rajta csalódásukért.

Nemsokára visszahangzott a pjenini sziklákról a tatárok vésztjelző „Halla” kiáltása. A klarissza apácák mint megriadt csibék sereglettek az ő szeretett anyjuk köré, s kérve kérték, hogy óvja meg őket a kikerülhetetlen haláltól, vagy ami még ennél is rosszabb, a gyalázatos rabszolgaságtól. Boldog Kinga csitította megrettent leányait az Isten mindenhatóságára utalva, ki élet és halál ura. Hő imára s Isten jóságába vetett rendíthetetlen bizalomra sarkalta őket. Egyúttal parancsot adott a kastélyban levő lovagoknak, nemeseknek s a velük jött szandeci lakosoknak, hogy a támadásokat vitézül verjék vissza; ő maga pedig a papokkal s az apácákkal együtt imába fogott.

A tatárok kikémlelve a várat köröskörül minden magaslatot és völgyet elfoglaltak s megkezdték a támadást azon az oldalon, hol a legkönnyebben közelíthették meg az erődöt. A nyilak egész záporát bocsájtották a pjenini várkastélyra az átellenes magaslatokról, melyek

akárhányszor a sziklákról visszapattanva a támadókat sebesítették meg. Már-már egészen hozzájuk ér a tatárok vad ordítása, már-már csüggedten mondanak le a megostromlottak a további védekezésről, midőn egyszerre sűrű fekete felhő veszi körül a várkastélyt és fedi el a támadók szeme elől, s ugyanakkor rettenetes orkán süvít fel s olyan erős vihar keletkezik, hogy a tatárok egymást néhány lépésre már alig láthatták.

A tatárok látva, hogy maga az Ég fedi el az ő véres bosszújuk és kielégíthetetlen hírvágyuk elől az Istennek szentelt szüzeket a feltételezett kincsekkel együtt, vad kiáltásba törnek ki s dühükben minden tegezből kilövik nyilaikat. Ezek azonban célt tévesztve a kastély mögött a Dunajec habzó hullámaiban vesznek el, mások azon támadókat sebesítik halálra, kik a kastély átellenes oldalán állanak. Az ég mindjobban dörög, a villámok cikkáznak, s recsegve csapnak le a folyóba, a megdagadt Dunajec árja a sziklaakadályokon feltornyosul s megtörtén zúgva és megvadulva rohan tovább egyesülve az égből szakadó viharnak árával...

Midőn ezen rettenetes vihar után a pjenini várkastély fölött az Isten napja újra kisütött, a pogányoknak már nyomuk se volt sehol. Csak a Dunajec medrében sodorták még a hullámok az undok, rothadásnak indult átitatott hullákat tovább. Mindnyájan áldották az Istent, ki Boldog Kingáért megkegyelmezett életüknek, a szent perjelnőt pedig annál nagyobb tisztelettel vették körül.

A hegyilakók évszázadokon át legendás alakban így mesélték szájról-szájra Kinga menekülését:

Üldözték a tatárok Kingát, s ő egyedül menekült előlük. Már-már utolérték, midőn Kinga elővette fésűjét s a tatárok felé dobta. Amint a fésű a földre esett, azonnal sűrű erdő nőtt ki a földből, melynek fái eltakarták őt a tatárok szeme elől. Kifáradva a futásban, leült a Dunajec partján, hogy megpihenjen. Mikor messziről újra meglátta a tatárokat, kérte az embereket, hogy rejtsek el őt üldözői elől; de ezek nem akarták. Fájdalom töltötte el szívét az emberek hálátlansága miatt s elkezdett keservesen sírni. Keserves panaszát ujjával egy kiálló kőre írta. A kő megkönyörült rajta s meglágyult ujjának érintése alatt s még ma is rajta van az írás. Könnyeiből egy kis patak keletkezett, mely a Dunajecbe ömlik. Végre Krasz, a földműves megkönyörült rajta, kifogta ökreit az ekéből s elvitte Kingát onnan. Ekkor Kinga így szólt hozzá: „Ha azt kérdezik tőled a tatárok, merre mentem, mondd, hogy arra, amerre a gabonát vetted.” Erre elővette keféjét s Krasz földjére dobta. Másnap reggel a tatárok újra fölkerelkednek s kérdezik Kraszt, ki szintén akkor ért ki a földjére, hogy merre futott a királyné? Krasz megáll és nézi az utat, merre tegnap a királynét vitte; szeméit kimeresztí, majd meg összehúzza s ujjával arra mutat, merre tegnap vetett, s melyen ma már úgy kinőtt a vetés, mintha nem is tegnap, hanem már régen vetett volna. A tatárok újra kérdik: „Erre menekült?” „Erre” – felelé Krasz. „Mégis merre?” „Ahol a vetés van.” „Akkor már hiába üldözzük, el nem érjük”, – mondák a tatárok.

Mikor már Pjeninihez közel volt Kinga, újra meglátták őt a tatárok s újra üldözni kezdték. Ekkor eldobta koszorúját s a pjenini sziklákat rögtön földből nőtt cserjekoszorú övezte, mely eltakarta őt. A tatárok azonban nyomon követték. Mikor megpillantotta őket, eldobta tükrét, mely rögtön vízzé változott. A víz követi őt s így eléri Pjenini kastélyát, melyet az ő számára angyalok építettek s melynek építéséhez szárnyaikon repülve ők hordták össze a köveket. De ide is elérnek a tatárok s ostromolják Kinga várát. Ekkor Kinga megfordítja fátyolát s ez azonnal sűrű felhővé változik, mely a kastélyt eltakarja a tatárok szemei elől, kik egymást sem látva egymást öldösik; az ár szakad, a villámok lecsapnak a sziklák közé, melyek óriási robajjal válnak le a hegyről s megkezdődik az istenítélet.

Mindez monda a nép nyelvén, vagyis inkább bizonyos szemecskéi az igazságnak az eredeti népköltészet mezével díszítve. Csalatkozhatatlanul nyilatkozik meg bennük a népnek nagy ragaszkodása és szeretete Boldog Kinga iránt.

A tatárok Pjenini várfokánál pórul járván visszaözönlöttek Ószandecbe, hol újabb meglepetés várt rájuk. Soós György a Kárpátok aljának kapitánya átkelt a hegyeken, hogy

megelőzze őket s elrejtőzve Rics nevű faluban várta már a tatárokat. Ezek mit sem sejtve tábort ütöttek ott, hol ma szent Rókus temploma s temetője áll s midőn elpihentek, rájuk törtek a magyarok s valóságos vérfürdőt rendeztek közöttük. Akik pedig közülök megmenekültek, azokat az újszandeci úton a lesben álló parasztok mészárolták le. A vér patakokban folyt, minek emlékére az Újszandec felé vezető utat még ma is „véres út”-nak nevezik.

Kinga apácaival s kíséretükkel 1288. májusában tért vissza az elhagyott klarissza-zárdába, melyet kitataroztak s újra megkezdődött benne az Istennek szentelt élet. A kiállott próbák megerősítették őket szent hivatásukban s Kinga mindent megtett, hogy nővéreit boldogokká tegye.

XV. fejezet. Boldog Kinga utolsó évei

1289-ben meghalt Boleszló unokaöccse, VI. Leskó. Erre az országban az egyes trónjelöltek között nagy küzdelem támadt. Főleg Leskó testvére, Ulászló és Vencel cseh király küzdöttek a lengyel trónért. A cseh katonaság bevonult Kislengyelországba s letelepedett a szandeci föld egy meglehetősen részén. Megismétlődtek újra az utcai harcok, a fosztogatások s a szandeci zárda alattvalóinak a sanyargatása, mi Boldog Kinga szívét újra fájdalommal töltötte el. A Poprád fölötti magaslaton mindjárt a híd irányában, a zárdával szemközt a csehek erődöt építettek, ahonnan bármikor kirohanhattak s megtámadhattak akit akartak. Nem egyszer megtörtént, hogy a cseh katonák megtámadták és megverték a zárda jobbágyait.

Volt a zárdának egy öreg jobbágya. Egyszer, midőn kiment a zárdából, őt is megtámadták és magukkal vonszolták. Kinga erre haragra lobbant s egy hársfabotot véve kezébe átkelt a Poprádon s bement a várba, hol az őrséget és annak vezérét keményen kérdőre vonta s szemükre vetette a sérelmeket, mellyel a kijáró szolgálományaikat és a békés lakosokat illetik. Volt az őrség emberei között egy Péter nevű haszontalan lengyel, ki átpártolt a csehekhez. Ez szörnyen felháborodott azon, hogy egy asszony hogyan meri őket kitanítani. Mikor Kinga kiment a várból, megragadta íjját, hogy lelője. Kinga észrevette szándékát s hátra tekintve önkéntelenül kezével fődte el arcát; a kilőtt nyíl kezét találta s kisujjának egy ízét leszakította. Kinga ekkor így szólt hozzá: „Isten bocsássa meg neked, de tudd meg, hogy a legelső lövés nem kerül el téged!”

Boldog Kingának jóslata hamarosan teljesezett. Nemsokára rá a magyarok anélkül, hogy a csehek előre sejtették volna, megtámadták a várat s az egész őrséget megverték. Az első, ki halálosan megsebesülve összeesett, ez a szerencsétlen Péter volt. Rettenetes fájdalmai voltak, de nem bírt meghalni. Végre is átvitette magát a zárdába s itt töredelmesen meggyónván bűneit Boldog Kingától bocsánatot kérve az ő karjaiban csukta le szemeit.

Isten még néhány csodával dicsőítette meg szolgálóját. A kolostor nagy szűkében volt a víznek. Állt ugyan néhány ágas kút a zárda udvarán, de sokszor megtörtént, hogy nyáron a vizük elapadt s messziről kellett a vizet kocsikon szállítani a zárdába. Kinga imában ahhoz fordult, aki megígérte, hogy hitből jött imára a hegyek is megindulnak. Hosszú és hő imádság után egy napon magához vesz néhányat legjámborabb nővérei közül s a legközelebbi folyócska forrásához megy velük. Ott letérdel velük s alázattal kéri mennyei Jegyesét, hogy mindenhatóságánál fogva parancsolja meg a folyócskának, hogy ágyát fordítsa a zárda felé. Ezután felkel s a magával hozott hársfavesszővel megéri a vizet s utat rajzol vele a földön. A víz belefut s követi őket mint valamely engedelmes gyermek a zárda irányában. A vesszőt a zárdánál a folyócska mellé dugja, az ott gyökeret ver, zöld hajtásokat ereszt magából s lassankint nagy hársfává fejlődik.

Az egyik külvárosban szintén nagy volt a vízhiány. A lakosok a szent perjelnőt kérték, hogy segítsen rajtuk. Kinga Istenbe vetett bizalommal elindul s biztatva őket is, hogy bizalommal kérjék a jó Istent, hogy tegyen csodát, megüti botocskájával a földet s abban a pillanatban forrás fakad az ütés helyén, mely most is ott buzog s melynek csodatevő erőt tulajdonítanak. Később egy kis kápolnát is építettek e helyen, mely még ma is fennáll.

XVI. fejezet. Boldog Kinga halála

1291. szeptember 21-én, szent Máté napján boldog Kinga elkezdett betegeskedni. Nővérei a legnagyobb szeretettel ápolták s reménykedtek, hogy gyengélkedése csak mulékony lesz. Kinga azonban erejét nem bírta többet összeszedni. Egészsége a böjt és vezeklés, a virrasztások és a folytonos munka és gond által nagyon meggyöngült; teste egészen sovány és aszott lett. Különben is már benn volt hatvannyolcadik életévében. Betegsége tíz hónapig tartott, de ezen idő alatt még jobban világított szentségével, mint előbb. A közös zsolozsmát, elmélkedést és egyéb gyakorlatokat, bár erejének megfeszítésével, ameddig csak bírta, együtt végezte a többiekkel. Szenvedéseit angyali türelemmel viselte s félt bárkinek is terhére lenni.

1292 július elején a Boldogságos Szűz megjelent Boldog Kingának s kijelentette neki, hogy szent Elek ünnepére meg van híva a Bárány lakomájára. Ettől fogva betegsége minden nappal makacsabb lett s a mindenkitől szeretett szent perjelnőnek ereje szemmel láthatóan fogyott. Július 14-én oly heves fájdalmak lepték meg, hogy úgy látszott, hogy utolsó órája ütött és minden pillanatban visszaadhatja tiszta lelkét mennyei Jegyesének kezébe.

Kimondhatatlan fájdalom szorítá össze valamennyi nővér szívét, kik, az életíró szavai szerint, keserű sírással, szomorú zokogással s szívbeli fohászkodással siratták szeretett anyjuknak elvesztését olyannyira, hogy szomorú jajgatásuknak ezen hangja elhallatszott az egész zárdába s a könnyekre fakasztó siránkozásból ezen szomorú hangok voltak kivehetők: „Hová forduljunk oltalmazónk elvesztése után? Hogyan fogunk mi élni anyánk nélkül? Mint fogunk megállani, ha elveszítjük erős megmentőnket? Ki fog bennünket kormányozni? Ki fog bennünket megvédeni? Ki vigasztalni? Ki fogja szükségünkben gondunkat viselni? Jobb lenne talán, ha mi is vele halnánk meg, minthogy az elválásnak ily fájdalmát és bánatát kelljen megélnünk!”

Ezen siránkozás és fohászkodás után imához fogtak, mely közben inkább könnyekkel és fohászokkal, mint szavakkal kérték alázatosan az Istent, hogy szeretett szent anyjuk életét hosszabbítsa meg. Krisztus szomorkodó jegyeseinek ezen megindító imája meghatotta az isteni Jegyes Szívét. Boldog Kinga halálának óráját egy héttel elhalasztotta.

Midőn Boldog Kinga Isten sugallatából erről értesült, magához hivatá nővéreit mind, és így szólt hozzájuk: Mi az szeretett leányaim, mi az, hogy ezt cselekedtétek velem? Nem kis keserűséget okoztatok az én szívemnek s nagy bánatra adtatok nekem okot. Isten kinyilatkoztatásából ugyanis megtudtam halálom napját és most Isten nem akarva titeket megszorítani, a ti kéréstekre megváltoztatta az örök boldogság hajlékaiban vele való egyesülésemnek idejét. Későbbi halálomnak idejét és óráját nem tudom, de szívem nagy kínjával kell azt most mindig várnom.”

Nagyon megörültek a megszorított nővérek Kinga szavainak s még nagyobb örömmel csodálkoztak rajta. Anna nővér pedig odalépve a szentéletű perjelnő ágyához, megkérdezte őt, mily módon nyert kinyilatkoztatást halála napja felől? Mire boldog Kinga így válaszolt: „A legfényesebb mennyei királynő, Szűz Mária, megjelent nekem az elmúlt szombaton s biztosított a mai napon leendő halálomról. Azonban mivel ti életem meghosszabbításáért imádkoztatok, látom, hogy az én tartózkodásom e nyomorult világon, melyet pedig a legnagyobb vágyakozással óhajtottam volna bevégezni, meghosszabbított. Isten bocsássa meg nektek, kedves leányaim, hogy ti engem boldogságomban, amelyre pedig reá kellett volna segítenetek, megakadályoztatok.”

Szünet nélkül imák szálltak fel ezután is szívéből s ajkáról dicsérve a Szentháromságot. Majd isteni Jegyesével társalgott hálát adva neki, hogy reá segítette arra, hogy ifjúságától fogva megőrizhette szűzi tisztaságát s reá segítette arra, hogy egyedül neki szentelhesse életét. Midőn azután boldog halálának várva várt napja és órája végre elérkezett, látva már Isten

kinyilatkoztatásából közeli jutalmát, meghagyta, hogy húzzák meg a kolostor harangját. Az apácák valamennyien újra szeretett anyjuk ágya köré gyűltek reszkető szívvel érezve, hogy igen fontos pillanat közeledik számukra. Éppen Szent Jakab apostol előestéje volt, 1292. július 24. napja. Az egész szerzetes társulat jelenlétében magához vette a legméltóságosabb Oltáriszentséget s forró imával adott hálát isteni Jegyesének, hogy utoljára még egyszer szívébe térni méltóztatott. Hálaadását elvégezvén az isteni szeretet tüzétől sugározva kinyitotta ártatlan ajkait, hogy elmondja utolsó akaratát s megtegye szeretett lányainak végrendeletét. Ezen utolsó rendelkezését Boldog Kinga saját kezűleg írta meg s hálás leányai azóta minden évben hangosan és nyilvánosan elolvassák július 24-én az ószandeci klarissza zárdában ezen lelki végrendeletet visszaidézve édes anyjuk fenséges szavait emlékezetükbe. A többek között így szólt hozzájuk:

„Tartsátok, legkedvesebb leányaim, folyton szemetek előtt hivatásokat, emlékezzetek mindig a ti állapototokra, elmélkedjetek gyakran a ti fogadalmatokról, mellyel az emberek fiai között a legszebbet, Jézus Krisztust, magatoknak Jegyesetekül jegyeztétek el. Őrizzétek meg szívetekben állandóan az istenfélelmet; szünet nélkül imádkozzatok és énekeljetek nem csak ajkatokkal, hanem szívetekkel is. Különösen arra törekedjetek, hogy tartsátok meg az egymás iránt való szeretetet, ami által mutatjátok magatokat Krisztus igazi szolgálóinak és jegyeseinek s akkor ennek a ti Jegyeseteknek szeretetét és kegyelmét megnyeritek.” Biztosítja továbbá őket, ha ezen intelmeket „teljes és tökéletes szívvel” megtartják, mindenféle kísértést könnyen le fognak győzni s szívében állandóan lelki örömet fognak élvezni. „Ne aggódjatok – szól a leányait vigasztaló haldokló anya, – hogy az örök jutalomtól elestek vagy hogy csalódní fogtok, hanem inkább legyen meg bennetek mindig az a biztos remény, hogy a ti Üdvözítőtök szenvedésének érdeme által a poklot legyőzve az örök mennyei dicsőség és boldogság részeseivé lesztek.”

Alig fejezte be Boldog Kinga szívből jövő beszédét, nem voltak tovább képesek a szegény apácák visszatartani szívének eddig elnyomott fájdalmát. Hangos sírásba törve ki így szóltak anyjukhoz leírhatatlan fájdalommal: „Kinek hagysz hátra minket, legszeretettebb anyánk, és kit adsz nekünk magad helyett, aki mint te, hasonló szeretettel, jósággal, együttérzéssel és kegyességgel oltalmazná a te hátrahagyott árváidat? Tudjuk, mily szent vággyal nézel a te isteni Jegyeseddel való boldog egyesülésed elé, s mennyire vágyódsz a mennyei haza után, azonban mi is forrón óhajtjuk, bár még tovább épülhetnénk a te szent példádon és minél magasabb tökéletességre vezetnél bennünket. Neked legszeretőbb anyánk és jótevőnk, biztos már a jutalom s a te megjutalmazásodat semmi sem képes megkisebbiteni. S habár megjutalmazásodnak ideje kissé el is odáztatott, az csak a te szentségednek gyarapodására lehetett. Tehát inkább rajtunk könyörülj, akiket elhagysz.”

A fájdalomnak ezen hangos kitörésén megindulva így válaszolt Boldog Kinga: „Az én távozásomon, legkedvesebb leányaim és nővéreim, nem szomorkodnotok, hanem inkább örülnötök kellene, hogy ezen minden nyomornak völgyéből, mely gonddal és szorongással van tele, ebből a haszontalan hiú világból átköltözöm a boldog örökkévalóságba, ahol az én lelkem legkedvesebb Jegyesével egyesülve hatalmasabb leszek a ti számotokra is halálom után, mint voltam életemben.”

Midőn e szavakra a bánatos nővérek újabb zokogásba törtek ki, Boldog Kinga e szavakkal fordult hozzájuk: „Hagyjátok abba, kérlek benneteket, leányaim, sírástokat és jajgatástokat. Engedjétek meg nekem egy kissé, hogy megnyugodjam s töröljétek le könnyeiteket szemetekből. Hagyjátok, hogy pályám végét s titeket is egyúttal imádságomban Isten jóságába és oltalmába alánljalak.” Kimondván e szavakat, egy kendővel fődte el arcát s majdnem egy órán keresztül mély imába mélyedt. Egyszerre hirtelen felnyitva szeméit s kezével egy helyre mutatva így szólt a nővérekhez: „Álljatok ott félre!” S midőn a nővérek csodálkoztak, hogy kinek kelljen félreállniok, így szólt hozzájuk: „Vagy nem látjátok-e a mi atyánkat, Szent Ferencet, aki eljött, hogy végemet lássa?”

Látva Isten hű szolgálója hő vágyának közeli teljesedését, mintegy állva már a mennyegzős terem ajtajánál s már-már minden pillanatban belépve a Bárány lakomájára, intett Anasztázia

nővérnek s így szólt: „Mielőtt elválok tőletek, legkedvesebb leányaim, rövid időre, hogy azután végnélkül veletek együtt vegyük körül a mi isteni Jegyesünk trónját az ő mennyei fölségében, olvassátok fel még nekem Szent János evangéliumának azon részét, amelyben a szeretet tanítványa leírja Mesterének apostolaitól való elválása utolsó perceit.” Anasztázia nővér kezébe vette a szentírást és felütvén az idézett fejezetet olvasá: „A húsvét ünnepe előtt tudván Jézus, hogy eljött órája, hogy e világból az Atyához menjen, mivel szerette övéit, kik e világon valának, mindvégig szerette őket.” (Jn 13,1)

Ezen olvasás alatt sűrű könnyek folytak le a haldokló perjelnőnek sápadt arcán. Keresztet vetve végre szeretett leányaira s reájuk adva utolsó anyai áldását, így imádkozott: „Oh legkényelmesebb Krisztus Jézusom, óh legszeretettebb Megváltóm és Jegyesem, aki engemet e pillanatban szent színed elé hívni méltóztatol, tudva, hogy én teutánad, az emberek fiai fölött legszebb után, egész szívemből, tiszta érzelemmel vágyakozom, íme tehát hozzád megyek és alázatosan kérlek, hogy engem, nyomorult teremtményedet, ma legdrágább véred által felvenni s Ábrahám kebelébe vezetni méltóztatassál.” Mindnyájukat mélyen megindító imáját a haldokló Üdvözítő szavaival végezte be: „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!” (Lk 23,46) S lehajtva fejét kiadá lelkét.

XVII. fejezet. Boldog Kinga megdicsőülése

Szent teste, mely életének utolsó éveiben az éjjeli virrasztások, a sok böjt és egyéb önsanyargatás következtében halvány és színtelen volt, mindjárt halála után csodálatos szépségtől kezdett ragyogni. Arca piros lett, mint a rózsza s egész teste megdicsőült fenséges alakot nyert. Nemcsak hogy nem mutatkoztak rajta az enyészet jelei, hanem inkább csodálatosan kellemes és üdítő illat, mely a legdrágább balzsamok és olajok illatát is felülmúlja, áradt ki a testből.

A klarisszák három egész napon át eltitkolták boldog anyjuknak halálát, félelemből, nehogy a csehek, kik azon a vidéken szünet nélkül garázdálkodtak, a zárdát megtámadják és kifosszák. Isten azonban maga nyilatkoztatta ki szent szolgálójának halálát.

Az egyik nővér, kit a betegnél való virrasztásban felváltottak s kissé lepihent, egyszerre csak egy hangot hall, mely így szól hozzá: „Ébredj fel, kelj fel, miért alszol? Íme most jönnek a boldogult lelkek s az angyali karok, hogy üdvözöljék és magukkal vigyék Kinga lelkét.” E szóra azonnal felkel s odasiet ő is a perjelnő ágyához, de már nem találja őt életben. Ugyanakkor egy másik nővér, ki imában volt elmerülve, látott egy gyönyörű szép csillagot, mely angyaloktól körülvéve az ég felé emelkedett. Egy harmadik nővér elragadtatásában egy tekintélyes férfiút látott, ki Szent Péterhez hasonlított, ahogy őt festeni szokták, amint Kinga lelkét, mint gyönyörű szép szüzet, fején drágakövekkel és gyöngyökkel díszített drága koronával a mennybe vezeti.

Szandecben egy jámbor férfiúnak az volt a szokása, hogy éjjelente felkelt s elment egyik vagy másik templom elé imádni a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Szent Jakab vigíliájának éjjelén éppen a plébániatemplom előtt imádkozott, midőn egyszerre a klarisszák kolostora fölött nagy fényességet vett észre, mely az égből ereszkedett alá s az egész zárdát bevilágította. A világosság közepén pedig egy ragyogó napgolyót látott lassan az ég felé emelkedni; mire a jelenés eloszlott.

A Szandectől két napi távolságra fekvő Vislica nevű városban pedig egy kanonok július 24-ének hajnalán midőn papi zsolozsmáját imádkozta, szintén egy rendkívüli fényességű felhő oszlopot látott a földről az ég felé emelkedni s csodás szép éneket hallott, melyet csak angyalok énekelhetnek. Alázattal kérte Istent, adja tudtára, mit jelent e látomás s az ének, mire azon sugallatot kapta, hogy most kísérik az angyali karok Kingának, a szandeci perjelnőnek a lelkét az égbe. Hálát adva Istennek ezért a rendkívüli kegyelemért, elbeszélte látomását az egész káptalannak. Rögtön lovas követet küldtek Vislicából Szandecbe, hogy meggyőződjenek az igazságról. A követ július 26-án ért Szandecbe. A városban minden csendes volt. Bement a templomba s ott se vett észre semmi különöset; a kolostor körül minden úgy volt, mint máskor. Már biztosra vette, hogy a kanonok csalódott. Bement mégis a zárdába, hogy maguktól az apácáktól kérdezősködjék a perjelnő felől.

Nagy volt az apácák csodálkozása, midőn látták, hogy Isten nem akarja, hogy szent szolgálójának boldog kimúlása titokban maradjon. Lemondtak tehát az előbbi aggodalomról s meghúzták a harangokat. Nagy volt a megdöbbenés és a fájdalom, mely minden lengyel szívét átjárta, midőn országszerte elterjedt a hír, hogy meghalt a szent királyné. Óriási népsokaság jelenlétében tartottak meg a gyászszertartást s fektették sírjába a mennybe szállt lélek porhüvelyét.

Alighogy a sírbolt magába zárta a szent hamvakat, a zarándoklók ezrei tódultak Szandecbe Boldog Kinga sírjához. Igen sok csoda történt sírjánál, melyeknek száma százakra megy. E csodák híre betöltte egész Lengyelországot, áthatolt a Tátrán keresztül Magyarországra is, s mint szentet kezdték tisztelni a magyar királyné s mind többen és többen zarándokoltak el sírjához.

A csodálatos gyógyulások, melyek az ő közbenjárására történtek arra indították az egyházi hatóságot, hogy rendszeresen összeírassa ezen renkívüli kegyelmeket, melyekkel Isten hű szolgáját megdicsőítette. Attól, vagyis az 1307. évtől fogva húzódik a csodák hosszú láncolata, melyeket szabályosan összeírtak. Szaniszló ferencrendi atya volt az első, ki életrajzát 1401-ben megírta. 1474-ben Dlugos János krakkói kanonok s híres történetíró gyönyörűen megírt életrajzával arra buzdította a királyt, a papságot s az egész nemzetet, hogy sürgessék Rómában Kinga boldoggáavatását. IV. Kázmér lengyel király, Szent Kázmér édes atyja, még ugyanazon évben követeket küldött IV. Sziksztusz pápához s kérte a boldoggáavatási pör megindítását, melynek folytatásában a lengyel primások nagy buzgalmat fejtettek ki. Macsjejovszki bíboros, ki szintén csodálatosan gyógyult meg Boldog Kinga közbenjárására nagy betegségéből, hálából ezüst szekrénykét készíttetett s ebbe tette át a szent ereklyéit. A boldoggáavatás a buzgó törekvések dacára is sokáig húzódott, míg végre 1690-ben VIII. Sándor pápa Kingát a boldogok sorába iktatta s megengedte, hogy a szentmisét és a papi zsolozsmát ünnepén, július 24-én őrá mondassák. 1695-ben XII. Ince pápa őt Lengyelország védőszentjei közé helyezte.

A XVIII. század első felében Boldog Kinga szenttéavatása érdekében újabb mozgalom indult meg, melyet azonban a század végén Lengyelország felosztása megakadályozott. 1892-ben nagy ünnepélllyel ülték meg a lengyelek boldog Kinga halálának hatszázados évfordulóját. Sírjánál ünnepe előtt minden évben háromnapit ájtatosságot tartanak.

XVIII. fejezet. Boldog Kinga zárdájának története

Hatszáz év múlt el Boldog Kinga halála óta s a reá való emlékezés még folyton él a lengyel nép között. A jó Kinga királyné nevét soha sem fogja az idő kitörölni a szandeci s a Dunajec és Poprad gyönyörű partjai s a kárpáti hegyek lakóinak szívéből. Ez az ország volt színtere az ő erényeinek, tárgya az ő gondoskodásának és anyai szeretetének. Az emlékmű, melyet férjével együtt ő maga emelt, még ma is áll: a szandeci klarissza zárda, hol az ő szent hamvai nyugsznak. A sírjánál történt csodák a zárda templomát kegyhellyé avatták, s a legelőkelőbb családok leányai öltöttek itt magukra Boldog Kinga példájára Szent Klára ruháját.

A századok folyamán történelmi nevezetességre is tett szert a szandeci zárda.

Leskó után nemsokára fivére, Ulászló került a lengyel trónra, ki Boldog Kinga nővérének, Boldog Jolánnak leányát, Hedviget vette nőül. Az ő leányukat, Erzsébetet, pedig Róbert Károly magyar király óhajtotta feleségül. Evégből 1320-ban követeket küldött Lengyelországba, kiket akkor a szandeci klarissza zárda látott vendégeként. Ők lettek Nagy Lajos magyar és lengyel királynak szülei. A magyar királynét anyja gyakran meglátogatta Kassán s ekkor rendszeren útba ejtette Szandecet, hogy felkeresse boldog nagynénje sírját. Gyermekkori emlékei is ide fűzték, mert ő is a zárdában nevelkedett. S midőn férje 1333-ban meghalt, ő is ide vonult vissza s élt még négy éven át szent életet. Itt is van eltemetve. Másik leánya, Boldog Jolán unokája, Konstancia, szintén itt vette fel a szerzetesi öltönyt.

Itt üdvözölték a lengyel urak Nagy Lajost, mikor Magyarországból Krakkóba jött; itt imádkozott a jámbor király Boldog Kinga sírjánál. Itt utazott keresztül a magyarföldről 1384-ben fenséges kísérettel ifjabb leánya, a szentéletű Hedvig, ki felesége lett Jagelló Ulászlónak s kivel együtt örökölte atyja után a lengyel trónt. Látogatásával kitüntette a klarisszák zárdáját is s Boldog Kinga sírjánál merített erőt azon áldozathoz, melyet Istenért s a pogány litvánok megtéréseért hozott, midőn oly lépésre szánta el magát, mely érzelmeivel ellenkezett. Midőn 1395-ben férje s a magyar király, Zsigmond, Szandecbe közös találkozásra jöttek, a két testvér, a két királyné is, Mária és Hedvig itt látták viszont egymást s itt imádkoztak Boldog Kinga sírjánál a két testvér-nemzet boldogságáért.

Negyven évvel később itt járt I. Ulászló, kit a magyarok is királyukká választottak. Innen indult Magyarországra s innen a törökök ellen. Testvére, Kázmér, ki őt a lengyel trónon követte, miután ő Várnánál elesett, Szandecben neveltette fiait. Azon a magaslaton ugyanis, melynek lábánál a Kamjenica folyó a Dunajecbe ömlik, Nagy Lajos sógora, Nagy Kázmér, gyönyörű kastélyt építtetett. Itt laktak a királyi ifjak, köztük a későbbi II. Ulászló magyar király s ennek édes öccse, szent Kázmér herceg. Évente július 24-én, Boldog Kinga ünnepén, meglátogatták az ifjak a klarisszák zárdáját s imádkoztak a szent királyné sírjánál.

A zárda vendége volt 1512-ben Szent Kázmér öccse, Zsigmond lengyel király feleségével, Zápolya Borbálával együtt. Itt találkozott Szobjeszki János lengyel király feleségével, Mária Kázmérával, midőn 1683-ban felszabadítván a törököktől Bécset, visszatért seregével Lengyelországba; miről egy emléktábla tanúskodik.

A XVII. század kezdetével úgy a templomot, mint a zárda épületét átalakították. A templomot ugyanis fenyegette a boltozat beomlása. A szentély, a szerzeteskarzat s a zárda egyik oldala azonban megmaradt úgy, amint Boldog Kinga építtette.

A zárda jó szelleme is megmaradt, s Szent Klára leányai állandóan a szentség hírében állottak. Míg eredeti birtokaik megvoltak, igen sok jót tettek a vidék lakóival s így ebben is folytatták Boldog Kinga munkáját.

Isten bölcs megengedéséből sok szerencsétlenség is érte a zárdát. Kétszer a pestis pusztított Szandecben: 1622-ben, midőn ezer, s 1710-ben, midőn kétezer ember pusztult el. A város évkönyvei ezen csapásról a legszomorúbban emlékeznek meg. Az embereket váratlanul lepte

meg a halál otthon, vagy a mezőn, a munka mellett, éppúgy mint pihenés közben; s oly sűrűen haltak, hogy hiányzott a kar az elásásukhoz s körülbelül ötszáz hullát a kutyák faltak föl. A zárdában is meghalt nyolc apáca és két pap.

1764-ben a zárdát újabb csapás érte: tűz pusztította el a zárdái épületek egy részét s a templom tetejét, mely maga csak az erős boltozatnak köszönhetette, hogy megmenekült a teljes megsemmisüléstől. Ekkor újra felépítették az elpusztult részeket s azóta áll napjainkig.

A zárda katonai megszállások által is sokat szenvedett, midőn a kozákok 1654-ben János Kázmér idejében betörték Szandecbe és elpusztították a zárda várvédőjét. Sokat szenvedett a zárda Lengyelországnak 1795-ben történt felosztását megelőző években is úgy az orosz katonaságtól, kik sokat garázdálkodtak Szandec vidékén is, mint pedig az oroszokkal szövetséges lengyel katonaságtól is, kik nagy hadiadót vetettek ki a zárdára.

A legnagyobb csapás azonban 1782-ben érte a zárdát, midőn II. József császár kifosztotta és megszüntette Boldog Kinga zárdáját is, elszedve a zárda birtokait, pénzét s a templomi arany és ezüst szent edényeket és a legdrágább miseruhákat is. Még az ezüst szekrénykét és azon értékes ereklyetartót is, melyben a boldog koponyacsontjának egy részét őrizték az ereklyékkel együtt, Lembergbe vitték. A fiatal apácáknak azt parancsolták, hogy térjenek vissza családjukba; csak a legöregebbeket hagyták meg kihálásra, kik határozottan úgy nyilatkoztak, hogy élve nem engedik magukat a zárdából kivinni. Rettenetes napok voltak ezek a szegény apácákra nézve.

De rövidesen megvigasztalta őket a jó Isten. 1784-ben visszakapták Boldog Kinga ereklyéit, de az ezüst szekrényke nélkül. Azóta a templomban az egyik mellékoltáron, Boldog Kinga oltárán őrzik újabb gyönyörű szekrénykében a szent csontokat. Ezenkívül kegyelettel őriznek néhány tárgyat, melyek őreá emlékeztetnek. Így őrzik ereklye gyanánt kristályból metszett serlegét, mely jelenleg kehely alakra van ezüstbe foglalva; továbbá szintén ezüst szelencében csészéjét, sötét jászpisszal díszített kanalát, ametiszttel s briliánsokkal kirakott jegygyűrűjét, miket királyné korában használt. Ezenkívül pergamentre írt zsolozsmás könyvét, melyet mint apáca a karban a közös imánál használt, s életrajzának egy írott töredékét, mely a XIV. századból származik.

1791-ben végre megengedték az apácáknak, hogy megmaradhassanak a zárdában azon feltétel alatt, hogy leánykák nevelésével foglalkozzanak. Midőn 1811-ben azt is megengedték nekik, hogy noviciatust nyissanak, egyszerre tizenegy jelölt kapta meg a szerzetesi fátvolt. A zárdának ez mintegy második születésnapja volt.

Ettől fogva a szerzetesélet újra fellendült az ősrégi zárdában s virágzik napjainkig. Bár szegény életet élnek, mégis boldogoknak érzik magukat, hogy Jézusnak szentelhetik életüket. Egyedüli büszkeségük, hogy Boldog Kinga kolostorában szolgálhatnak az Istennek, hol ő élt és meghalt, s hogy Boldog Kinga ereklyéit őrizhetik, kinek szent hamvaiból árad ki az a szellem, mely őket önfeláldozó életre lelkesíti.

Kérjük Boldog Kingát, esdje ki isteni Jegyesétől újra sok magyar leányka számára a szent hivatás kegyelmét, kik az ő példáján fellelkedve Jézusnak szenteljék életüket, leesdve Isten áldását hazánkra, hogy az újra egész és boldog legyen s virágozzék benne az a hitélet, mely az Árpádok alatt nemzetünket Isten előtt oly kedvessé tette.

Jézust pedig kérjük, dicsőítse meg hű szolgáját szentéletű testvéreivel együtt, hogy mint a családhozhatatlan Egyháztól szentekké avatott mennyei pártfogóinkat tisztelhessek őket oltárainkon.

**Az Egyház miseimája ünnepén:
július 24.**

Isten, ki Boldog Kingát édességed áldásával megelőzted és szüzességét a házasesletben is megőrizted, add meg, kérünk, hogy közbenjárására életünk tisztaságával tehozzád folyton ragaszkodjunk és nyomdokain haladva tehozzád szerencsésen el is jussunk, Urunk Jézus Krisztus által, ki veled és a Szentlélekkel él és uralkodik mindörökké. Amen.